

Rapport van het

Onderzoek naar de sturing van verbonden partijen door de gemeenteraad van Ommen

Inhoudsopgave

1 - Inleiding	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Centrale vraag	2
1.3 Aanpak en reikwijdte onderzoek	2
1.4 Leeswijzer	2
2 - Wettelijke voorschriften voor informatieverstrekking over verbonden partijen	3
2.1 Definitie verbonden partijen	3
2.2 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)	3
2.3 Gemeentewet	4
2.4 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	4
3 - Gemeentelijke regels aan de informatieverstrekking over verbonden partijen	5
3.1 Financiële verordening Ommen	5
3.2 Nota verbonden partijen	5
3.3 Verordening voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad	5
4 - Kwaliteit van de informatie over verbonden partijen in begroting en jaarrekening	6
4.1 Voldoet de paragraaf verbonden partijen aan de eisen uit het BBV?	6
4.2 Voldoet de informatieverstrekking aan de Wgr?	7
4.3 Informatie bij de begroting 2018 over de doelen van de verbonden partijen	7
5. Drie GR-en nader onderzocht	8
5.1 GGD IJsselland	9
5.1.1 Juridische inrichting	9
5.1.2 Beleid	10
5.1.3 Uitvoering en informatie	10
5.1.4 Betrokkenheid van de raad	12
5.2 GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland	13
5.2.1. Juridische inrichting	13
5.2.2. Beleid	13
5.3.3. Uitvoering en informatie	15
5.2.4. Betrokkenheid van de raad	16
5.3 Sociale recherche IJssel - Vechtstreek	17
5.3.1. Juridische inrichting	17
5.3.2. Beleid	18
5.3.3. Uitvoering en informatie	18
5.3.4. Betrokkenheid en grip raad	20
5.4 Lessen van de Bestuursdienst Ommen - Hardenberg	20
5.5 Ervaring van de raadsleden met verbonden partijen	20
6 - Conclusies en aanbevelingen	22
6.1 Conclusies	22
6.2 Aanbevelingen	23
Bijlage 1 - Beantwoording van de deelvragen in het onderzoek volgens normenkader	24
Bijlage 2 - Checklist nieuwe verbonden partijen	26
Bijlage 3 - De paragraaf verbonden partijen in begroting en jaarverslag en het BBV	28
Bijlage 4 - Aan de raad verstuurd informatie over de drie casussen	29
Bijlage 5 - Overzicht doelen verbonden partij in de begroting	31
Bijlage 6 - Bronnen	33

1 - Inleiding

1.1 Aanleiding

Nederlandse gemeenten nemen deel aan een groeiend aantal samenwerkingsverbanden. De controle door de gemeenteraden op deze verbanden hangt grotendeels af van de kwaliteit van de informatie die de gemeenteraad hierover krijgt. In de ogen van veel raadsleden hebben ze weinig grip op de besluitvorming bij samenwerkingsverbanden. Na overleg met de gemeenteraad besloot de rekenkamercommissie van Ommen om de informatievoorziening over verbonden partijen te onderzoeken.

1.2 Centrale vraag

In het onderzoek van de rekenkamercommissie Ommen is de centrale vraag:

Hoe is de sturing ten aanzien van verbonden partijen binnen de gemeente Ommen vormgegeven en welke controle heeft de raad en gebruikt de raad daarbij?

Om het onderzoek verder richting te geven, heeft de rekenkamercommissie de hoofdvraag in drie thema's gesplitst met in totaal acht deelvragen. De drie thema's zijn: 'beleid', 'uitvoering & informatie' en 'betrokkenheid & grip raad'. In bijlage 1 worden deze deelvragen met behulp van het normenkader beantwoord.

1.3 Aanpak en reikwijdte onderzoek

Het onderzoek begon met het bestuderen van de informatie over de verbonden partijen in de begroting en in de jaarrekening van de gemeente. De rekenkamercommissie koos daarna in een overleg met het presidium drie verbonden partijen uit voor nader onderzoek. Dit gebeurde per verbonden partij door een documentenonderzoek, een interview met ambtenaren, een interview met de portefeuillehouder en interview met een vertegenwoordiger van de gemeenschappelijke regeling. Tot slot sprak de rekenkamercommissie met de raad over hun ervaringen met verbonden partijen in Ommen. Een overzicht van de onderzochte documenten en geïnterviewde personen staat in bijlage 6. Onderzocht is welke sturing en controle de raadsleden kunnen gebruiken en welke ze hebben gebruikt en dus niet of de gemeenschappelijke regeling haar doelen bereikt. De onderzoeksperiode gaat over de jaren 2016, 2017 en 2018 tot juni. De rekenkamercommissie heeft het onderzoek uitbesteed aan mevrouw E. Fogl en de heer F. Haven van Rekenkameronderzoekers Friesland.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de wettelijke eisen voor de informatieverstrekking over verbonden partijen, in hoofdstuk 3 staan de gemeentelijke eisen en in hoofdstuk 4 staat hoe de informatieverstrekking in de praktijk is uitgewerkt. In hoofdstuk 5 worden de drie casussen uitgewerkt aan de hand van de drie thema's. Hoofdstuk 6 bevat de conclusies en aanbevelingen, dit hoofdstuk is ook als de samenvatting van het gehele onderzoek te lezen.

2 - Wettelijke voorschriften voor informatieverstrekking over verbonden partijen

Wat verstaat de wet onder een *verbonden partij*? En welke informatie verplicht de wetgever aan de raad te verstrekken?

2.1 Definitie verbonden partijen

In artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) definieert:

Verbonden partij: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bestuurlijk belang: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Het BBV beveelt aan om vanaf 2018 de paragraaf Verbonden Partijen uit te breiden met een categorie 'Organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang'. Verbonden partijen waar de gemeente strikt genomen geen financieel belang heeft, staan dan ook in de lijst, mits "de gemeente een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via een of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht) heeft."¹

2.2 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Het BBV schrijft voor dat de begroting en het jaarverslag een aparte paragraaf over verbonden partijen bevat:

Artikel 15. lid 1: De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:

- A. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen in de begroting;
- B. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- C. de lijst van verbonden partijen.

De paragraaf verbonden partijen beschrijft hoe de gemeente denkt dat verbonden partijen bijdragen aan de gemeentelijke doelen. Een verbonden partij is geen doel op zich, maar een middel om een gemeentelijk doel te bereiken. En door jaarlijks de argumenten voor de externe partij tegen het licht te houden, wordt een onbewuste voortzetting van de samenwerking voorkomen. Leidt de heroverweging tot ander beleid bij de verbonden partij dan is dat hier zichtbaar voor de raad, net zoals voor het beëindigen van de relatie met een verbonden partij. Overigens is iedere gemeente ook verbonden met enkele partijen op grond van de wet en algemeen gebruik. Dan gaat het om de Veiligheidsregio, de GGD, de BNG en de VNG. Uittreden is dan onmogelijk of ongebruikelijk. Tot slot bevat de paragraaf een opsomming van alle verbonden partijen als volgt:

Lid 2: In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:

- A. de naam en de vestigingsplaats;
- B. het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;
- C. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- D. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- E. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.

De wetgever legt sinds 2015 nadruk op de financiële informatie in de paragraaf verbonden partijen in de begroting, de commissie BBV schrijft: "het gaat over het begrotingsjaar en niet om informatie over reeds afgesloten boekjaren"². De raad kan bij de begroting een zienswijze indienen, waarmee de begroting voor de

¹ Commissie BBV, notitie verbonden partijen, oktober 2016

² Vragen en antwoorden commissie BBV 2015, vraag 2015.15 p12 e.v.

raad hét uitgelezen moment is om invloed op het beleid van de verbonden partij uit te oefenen. De nadruk ligt op de begrotingscijfers vanwege het financiële belang van de verbonden partijen. In Ommen geven verbonden partijen 29% van de totale begroting in 2018 uit. Leningen en borgen heeft Ommen niet bij verbonden partijen. De wetgever benadrukt het belang van een volledig inzicht van de gemeenteraad in de financiële positie van de verbonden partijen zodat deze “gezond zijn en gezond blijven” en ze een oordeel over de gehele financiële positie van de gemeente kan hebben, inclusief verbonden partijen. Het BBV schrijft in artikel 8 voor dat “in het programmaplan per programma de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken, en de betrokkenheid hierbij van verbonden partijen”. Het BBV wil dat het college de deelname in de partijen rechtvaardigt in de begroting en de financiële risico’s verduidelijkt in de paragraaf verbonden partijen. Het is aan de gemeenteraad om naar deze rechtvaardiging te blijven vragen en risico’s af te wegen. Doordat verbonden partijen op afstand staan, is de verantwoordelijkheid van de raad voor de controle op de risico’s en financiën niet ook op afstand gezet.

2.3 Gemeentewet

In de Gemeentewet staat dat het college geen verbonden partij kan oprichten, of daaraan kan deelnemen, voordat de raad de gelegenheid krijgt om wensen en bedenkingen over het ontwerpbesluit te geven. De Gemeentewet bepaalt in artikel 160 en 169 verder de *actieve informatieplicht* van het college aan de raad: “Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur. Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft”. Voor verbonden partijen betekent dit: het college licht de raad in hoe zij in het bestuur van de verbonden partij stemden en zich inspanden om de doelen van de eigen gemeente of een zienswijze te bevorderen. En het college zorgt ervoor dat de raad alle informatie krijgt om de kaderstellende en controlerende rol uit te oefenen. Het is dus niet de bedoeling om te wachten op een vraag van de raad of de jaarlijkse verantwoording. Vandaar dat de wetgever spreekt over de actieve informatieplicht, het college neemt het initiatief.

2.4 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

De verbonden partij kent meerdere verschijningsvormen: een stichting, een nv en alleen voor overheden bestaat de gemeenschappelijke regeling (GR). Een GR is een publiekrechtelijke overeenkomst tussen overheden voor de taakuitvoering op een publiek vraagstuk op grond van de Wgr. De Wgr zorgt voor een aantal democratische waarborgen³. Jaarlijks moet de GR voor 15 april de financiële en beleidsmatige kaders met de jaarrekening van het vorige jaar aan de raad sturen. Daarnaast stuurt de GR jaarlijks de begroting aan de deelnemende raden, ten minste acht weken voor vaststelling in het dagelijks bestuur. Bij de begroting kan de raad een zienswijze indienen via het college bij het dagelijks bestuur. In de praktijk sturen veel GR-en voor 15 april de jaarrekening, de begroting en toelichtingen aan de raad. Ook voor een GR geldt dat het college pas aan een GR deel mag nemen, wijzigen of uittreden nadat de raad toestemming geeft. De raad kan toestemming echter alleen onthouden als “het besluit in strijd is met het recht of met het algemeen belang”. De Wgr kent vijf vormen van gemeenschappelijke regeling:

Vijf vormen van een gemeenschappelijke regeling					
Samenwerkingsvorm WGr	Openbaar lichaam	Bedrijfsvoerings-organisatie	Gemeenschappelijk orgaan	Centrumgemeente	Lichte regeling
Beschrijving	Rechtspersoon die rechtshandeling verricht en waaraan gemeenten bevoegdheden delegeren.	Rechtspersoon met bestuursorgaan, ingericht met een collegeregeling voor uitvoerende taken.	Lichte vorm van samenwerking zonder rechtspersoon en met alleen een dagelijks bestuur.	Rechtspersoon van grootste gemeente voert in netwerk met andere gemeenten taken uit en heeft bevoegdheden.	Lichtste vorm zonder rechtspersoon en zonder overdracht van taken en bevoegdheden. Veelal bestuurs-afspraken.
Rechtspersoonlijkheid	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
Eigen begroting en jaarrekening	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee
Casus in dit onderzoek	GGD	Jeugdzorg	-	Sociale recherche	-

Bron: Wgr, artikel 1 en artikel 8.

³ Wgr, artikel 34b, 35 en 51

3 - Gemeentelijke regels aan de informatieverstrekking over verbonden partijen

Een gemeente kan de wettelijke regels voor verbonden partijen uit hoofdstuk 2 nog uitbreiden met verordeningen, beleidsnota's en interne regels. Dit hoofdstuk beschrijft welke regels de gemeente Ommen heeft toegevoegd.

3.1 Financiële verordening Ommen

De gemeente kan de wettelijke voorschriften voor de paragraaf verbonden partijen in de jaarrekening en begroting in de wettelijk verplichte *financiële verordening* uitbreiden met aanvullende eisen. De financiële verordening van de gemeente Ommen is 30 november 2017 aangepast. In de financiële verordening van Ommen staan geen aanvullende eisen voor verbonden partijen.

3.2 Nota verbonden partijen

Een gemeente kan een eigen, wettelijk onverplichte nota verbonden partijen opstellen. In een nota verbonden partijen stelt de raad nadere kaders vast en geeft de raad aan hoe zij wenst te worden geïnformeerd. Ommen heeft geen nota verbonden partijen. De reden hiervan is de beperkte meerwaarde van zo'n nota in de ogen van het college, vanwege het geringe aantal verbonden partijen en het afnemend aantal hiervan. Uit interviews met ambtenaren bleek dat zij wel toegevoegde waarde in een nota zagen, vooral bij het informeren van de raad over taken, bevoegdheden en invloed bij de verschillende vormen van samenwerkingsverbanden. Het is voor de raad niet eenvoudig te doorgronden "hoe de verschillende verantwoordelijkheden en verhoudingen liggen". Een nota verbonden partijen kan daarbij helpen. Het college onderschrijft dat de raad bepaalt of de nota er komt. Een ontbrekende nota verbonden partijen heeft naast de door de ambtenaren genoemde gevolgen nog een andere consequentie. In het BBV staat dat een paragraaf verbonden partijen in de begroting en jaarrekening korter mag zijn bij een *actuele* nota verbonden partijen. Ontbreekt die nota, of is de nota niet actueel dan dient de raad een uitvoerige paragraaf te krijgen opdat hij de gemeentelijke financiën en risico's kan toetsen.

3.3 Verordening voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Als de raad vindt dat ze over een verbonden partij onvoldoende informatie krijgt, kan de raad nog andere instrumenten inzetten. De raad kan mondelinge of schriftelijke vragen stellen aan het college over de bevoegdheden die het college in een verbonden partij heeft. Ook kan de raad via moties druk uitoefenen op het college. De mogelijkheid tot moties en het 'vragenrecht' staan in het reglement van orde van de gemeenteraad⁴.

Bevindingen uit hoofdstuk 3

1. De financiële verordening van Ommen stelt geen aanvullende eisen voor verbonden partijen, hetgeen niet wettelijk verplicht is.
2. Voor de paragraaf verbonden partijen in Ommen zijn door het ontbreken van een nota verbonden partijen extra voorschriften vereist.
3. Het reglement van orde in Ommen geeft de raad het informatierecht en moties als instrument om verbonden partijen bij te sturen.

⁴ Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Ommen, oktober 2016

4 - Kwaliteit van de informatie over verbonden partijen in begroting en jaarrekening

Nadat de wettelijke en gemeentelijke regels in de hoofdstukken 2 en 3 zijn beschreven, staat in dit hoofdstuk of de informatie die raad in de jaarrekening en de begroting krijgt, aan die regels voldoet. Ommens verbonden partijen zijn:

Verbonden partijen in Ommen in 2018

	Naam	Stemrecht	Rechtsvorm	Deel Ommen	Bijdrage
 Regionaal	Bestuursdienst Ommen/H'berg	Lid AB	GR	1 van 2	€ 12.620.000
	EURegio Gronau-Enschede	Lid raad	Vereniging	1 van 131	€ 5.000
	GGD	Lid AB	GR	1 van 11	€ 605.000
	Jeugdzorg	Lid AB	GR	1 van 11	€ 35.000
	Omgevingsdienst	Lid AB	GR	1 van 11	€ 343.000
	Unit Sociale recherche	Lid AB	GR	1 van 9	onbekend
	Veiligheidsregio	Lid AB	GR	1 van 11	€ 1.315.000
	Wadinko	Aandeelhouder	NV	50 aandelen	-€ 25.000
 Landelijk	BNG	Aandeelhouder	NV	0,14% aandelen	-€ 369.000
	Dataland Gouda	Certificaathouder	Stichting	1 van 155	Onbekend
	Rova	Aandeelhouder	NV	3,2%	-€ 120.000
	Vitens	Aandeelhouder	NV	0,4% aandelen	-€ 47.000
	VNG	Lid	Vereniging	1 van 395	€ 29.000
	Verkoop Vennootschap	Aandeelhouder	BV	0,02% aandelen	€ 40.000
	Publiek Belang Elektriciteitsproductie	Aandeelhouder	BV	0,02% aandelen	€ 20.000
	Vordering op Enexis	Aandeelhouder	BV	0,02% aandelen	€ 8.000
	CBL Vennootschap (ASA risicofonds)	Aandeelhouder	BV	0,02% aandelen	€ 50.000
	Enexis Holding	Aandeelhouder	NV	0,02% aandelen	-€ 17.000
CSV Amsterdam	Aandeelhouder	BV	0,02% aandelen	-	

Bron: begroting gemeente Ommen 2018, paragraaf verbonden partijen.

De gemeente Ommen is met acht regionale partijen verbonden, waarvan zes een GR zijn. De GR met Hardenberg voor de gezamenlijke bestuursdienst springt door de omvang eruit: 85% van de bijdragen gaat naar deze partij. Landelijk is Ommen lid van partijen zoals de Bank Nederlandse Gemeenten en de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Naast de regionale en landelijke partijen is Ommen met zes vennootschappen verbonden rondom netbeheerder Enexis. Deze vennootschappen gaan over de financiële afhandeling van een splitsing en verkoop van geprivatiseerde taken. De risico's hiervan zijn beperkt en zijn daarom alleen in paragraaf 4.1 in dit onderzoek meegenomen.

4.1 Voldoet de paragraaf verbonden partijen aan de eisen uit het BBV?

Het BBV schrijft drie onderdelen voor waaraan de paragraaf Verbonden Partijen moet voldoen. Deze paragraaf 4.1 beschrijft of de informatie in de begroting van 2018 van de gemeente Ommen hieraan voldoet.

I. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de begrotingsdoelstellingen

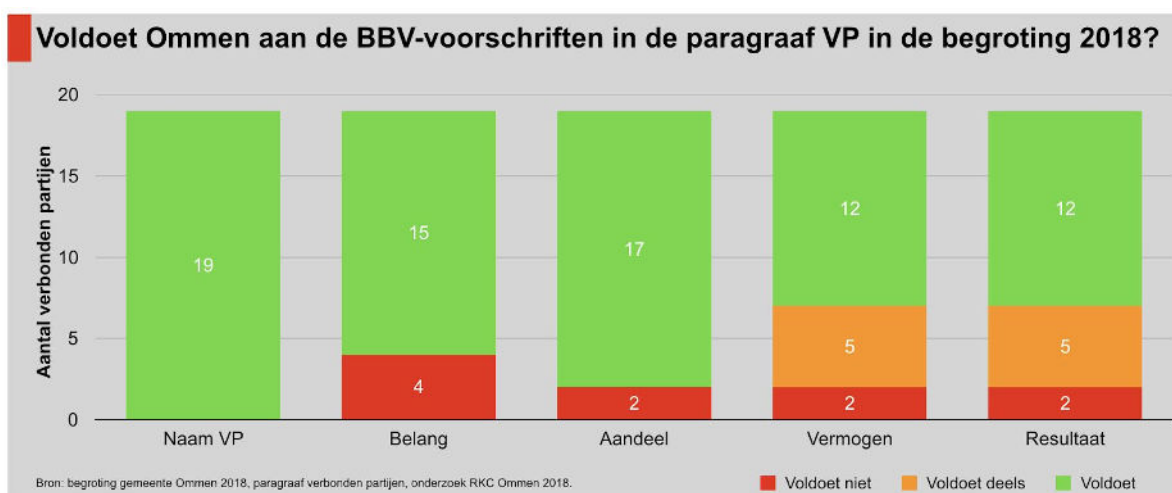
De paragraaf in de begroting begint met een korte uitleg wat volgens de wet een verbonden partij is, wanneer sprake is van een bestuurlijk belang of een financieel belang. Daarmee wordt echter niet ingegaan op de nieuwe categorie die vanaf de begroting 2018 door de Commissie BBV wordt aanbevolen: de instellingen met een algemeen of maatschappelijk belang. Daarna worden de 19 verbonden partijen stuk-voor-stuk behandeld. Wat ontbreekt is een een *“visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting”* waar de wet om vraagt. Omdat de gemeente Ommen geen nota verbonden partijen heeft, kan niet worden verwezen naar de visie op en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen in deze nota. De paragraaf verbonden partijen voldoet daarom niet aan BBV artikel 15 lid 1.a. De gemeente Ommen heeft geen gesplitste verantwoordelijkheid tussen wethouders (beleidsinhoudelijk en financieel) opgenomen in procedures en taken.

II. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

De gemeente meldt eventuele beleidsvoornemens en veranderingen bij de verbonden partijen in de paragraaf verbonden partijen. Dit kan een verandering in de doelstelling, in de relatie, het voortbestaan of de zelfstandigheid van een verbonden partij zijn. Hierover wordt weinig in het algemene deel van de begroting en de jaarrekening geschreven. De paragraaf verbonden partijen voldoet daarom niet volledig aan BBV artikel 15 lid 1.b. want er zijn ontwikkelingen, zoals wijzigingen in de Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland (hierna: Jeugdzorg). In interviews met de ambtelijke organisatie is aangegeven dat niet de ambtenaren van de vakafdelingen de paragraaf verbonden partijen invullen, maar afdeling financiën. Financiën maakt daarbij ook gebruik van informatie die over de verbonden partij op internet is te vinden.

III. de lijst van verbonden partijen

Als derde onderdeel is de lijst van de verbonden partijen met de voorgeschreven items opgenomen in de begroting. In bijlage 2 is deze lijst opgenomen voor alle verbonden partijen uit de programmabegroting 2018 en uit de jaarrekening van 2016 en is per verbonden partij voor de vijf voorgeschreven punten uit het BBV nagegaan of de informatie voldoet aan de voorschriften. Met groene, oranje of rode vlakken is in het onderstaande overzicht aangegeven in welke mate de informatie voor de 19 verbonden partijen voldoet aan de voorschriften van het BBV voor de begroting 2018.

De meeste verplichte informatie is in de gemeente Ommen voor de raad beschikbaar. Bij de verplichte financiële onderdelen van het BBV “Vermogen” en “Resultaat” schiet de informatie over een derde van de verbonden partijen deels of geheel tekort. De wetgever legt de laatste jaren de nadruk op financiële informatie aan de raad. Ze ziet dat als het centrale doel van de informatie aan de raad in de paragraaf verbonden partijen.

4.2 Voldoet de informatieverstrekking aan de Wgr?

Zes van de 19 verbonden partijen in Ommen zijn een GR waarvoor naast de BBV-voorschriften aanvullende eisen gelden uit Wgr. Een belangrijk voorschrift uit de Wgr is de verzending voor 15 april van de *kadernota* met daarin financiële en beleidsmatige uitgangspunten voor het komende jaar en een *jaarverslag* van het afgelopen jaar aan de raad. In hoofdstuk 5 staan van drie casussen beschreven hoe de gemeente aan de Wgr voldoet.

4.3 Informatie bij de begroting 2018 over de doelen van de verbonden partijen

Gemeenten verbinden zich met partijen om een gemeentelijk doel te bereiken, de verbonden partij is een middel om iets te bereiken en niet zelf het doel. Nogal veel gemeentelijke begrotingen lieten na deze doelen te expliciteren en daarom is de BBV⁵ in 2015 uitgebreid met voorschriften om in de begroting *per programma*, uit te leggen hoe de verbonden partij bijdraagt aan de doelen van de gemeente en ook die doelen van de

⁵ BBV, artikel 8 lid 3b en artikel 15.

verbonden partij op te nemen in de begroting. Voor de 13 verbonden partijen van Ommen⁶ is nagegaan of aan deze twee voorschriften is voldaan:

Neemt Ommen doelen voor VP in de begroting op?		
	Staan in de begroting in de paragraaf VP doelen?	Staan in de begroting bij "Programma's" doelen?
Administratiekantoor Dataland	Ja, een uitgebreide beschrijving.	Nee.
Bestuursdienst Ommen - Hardenberg	Nee.	Nee.
BNG	Ja, een bondige omschrijving.	Nee.
Euregio	Ja, een vrij algemene beschrijving.	Nee.
GGD - regio IJsselland	Ja, een uitgebreide beschrijving.	Ja, maar geen concrete doelen.
Jeugdzorg	Nee.	Nee.
Omgevingsdienst IJsselland	Ja, een uitgebreide beschrijving.	Ja.
Rova	Ja, een uitgebreide beschrijving.	Nee.
Unit Sociale Recherche	Ja, een bondige omschrijving.	Nee.
Veiligheidsregio IJsselland	Ja, een uitgebreide beschrijving.	Ja.
Vitens	Ja, een heel algemene beschrijving.	Nee.
VNG	Ja, een bondige omschrijving.	Nee.
Wadinko	Ja, een uitgebreide beschrijving.	Nee.

Bron: begroting 2018 gemeente Ommen.

Bijlage 5 beschrijft wat hierover in de begroting is te vinden. De tabel hierboven is daarvan de samenvatting. In de begroting staan in de paragraaf verbonden partijen voor vrijwel iedere verbonden partij de doelen. Van de bestuursdienst en jeugdzorg niet. Jeugdzorg is sinds 2015 een verbonden partij. Van Vitens staat een algemene beschrijving. Doelen onvermeld laten hoeft niet op afwezigheid van de doelen te duiden. De gemeente kan een doel ook opnemen bij de een van de programma's in de begroting. Dat maakt dan direct de band met ander beleid duidelijk. Bij het vermelden van doelen in de verschillende begrotingsprogramma's voldoet de gemeente Ommen bij drie verbonden partijen van de 13 aan de wet. Van de andere tien is in de programma's niet opgenomen of ze enig programma ondersteunen.

Bevindingen uit hoofdstuk 4

4. Ommen vermeldt in de begroting nog niet de nieuwe categorie van *organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijke of algemeen belang* zoals de commissie BBV adviseert, hiermee loopt ze achter op de ontwikkeling om deze organisaties meer aandacht te geven.
5. Een algemene visie op verbonden partijen ontbreekt in de begroting en jaarrekening waardoor Ommen niet op dit punt aan het BBV voldoet. Gevolg hiervan is dat de visie in de Nota verbonden partijen moet staan, maar die nota heeft de gemeente niet.
6. De rollen van de portefeuillehouders beleid en financiën zijn voor verbonden partijen niet gescheiden in de gemeente Ommen. De portefeuillehouder is dan tegelijk bestuurder, opdrachtgever of klant van de verbonden partij. De vraag is dan welk belang voorgaat: dat van bestuurder van de verbonden partij of bestuurder van de gemeente.
7. De paragraaf verbonden partijen bevat niet alle informatie, hierdoor ontbreekt voor de gemeenteraad de benodigde informatie.
8. Ommen voldoet niet volledig aan het BBV, het grootste deel van de informatie is wel opgenomen in de paragraaf. Toch ontbreekt bij meer dan een derde van de verbonden partijen een (volledige) rapportage van financiële informatie. Hierdoor kan de gemeenteraad zich geen goed beeld van de financiën van de gehele gemeente vormen. Hierin is de gemeente Ommen niet uniek ook andere gemeenten voldoen niet altijd volledig aan het BBV.
9. Ommen voldoet niet volledig aan het BBV omdat de verbinding van doelen in de paragraaf verbonden partijen en de verbinding met de programma's in de begroting deels ontbreekt. Nagaan of de samenwerking voortgezet moet worden en aan de doelstelling voldoet is hierdoor lastig.

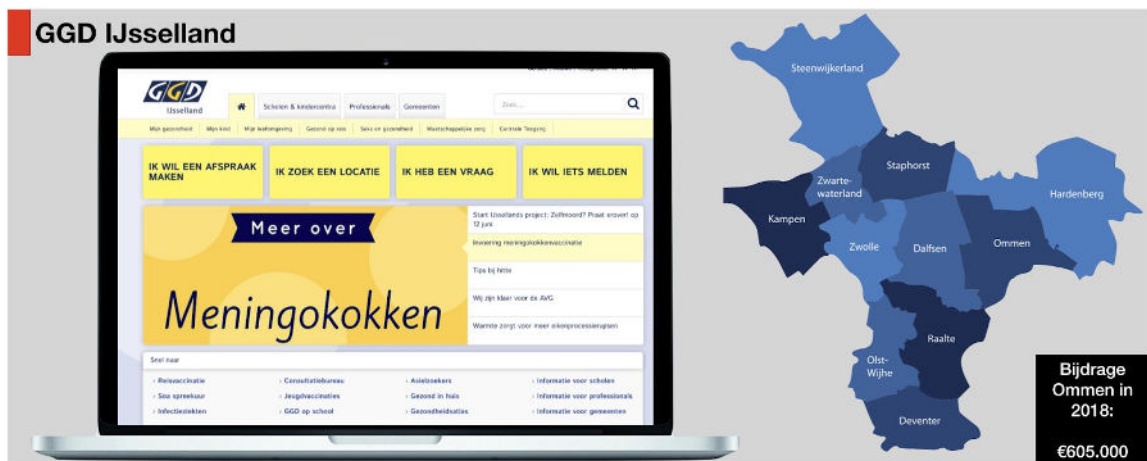
⁶ De zes verbonden partijen rondom Enexis blijven in dit onderzoek vanwege beperkte financiële risico's.

5. Drie GR-en nader onderzocht

De rekenkamercommissie koos samen met de fractievoorzitters drie GR-en uit voor nader onderzoek. Van deze drie GR-en zijn de stukken die de raad ontving tussen januari 2016 en mei 2018 bestudeerd en is met ambtenaren, de portefeuillehouder en een medewerker van de verbonden partij gesproken. Het gaat om de GGD, Jeugdzorg en de Sociale Recherche. Van iedere partij is een paragraaf met daarin telkens de onderdelen juridische inrichting, beleid, uitvoering en organisatie en betrokkenheid van de raad. In de laatste paragraaf staat een verslag van de ervaringen bij het ontbinden van de gemeenschappelijke regeling van de bestuursdienst Ommen - Hardenberg.

5.1 GGD IJsselland

Deze GR is ingesteld bij besluit van het algemeen bestuur en op 21 december 2016 gepubliceerd in de Staatscourant en is [hier](#) na te lezen. In de GGD nemen deel:

Klik op het plaatje om de website te bezoeken.

5.1.1 Juridische inrichting

Voor gemeenten die volgens de Wet veiligheidsregio's tot dezelfde regio behoren, schrijft de Wet publieke gezondheid voor: "het treffen van een gemeenschappelijke regeling Zorg voor de instelling en instandhouding van een regionale gezondheidsdienst in die regio."⁷ Met tien gemeenten neemt Ommen deel aan de gemeenschappelijke regeling "GGD IJsselland". Deze GR is een *openbaar lichaam* en een collegeregelings. Daarom levert elk van de elf gemeenten een collegelid als vertegenwoordiger voor het algemeen bestuur dat ten minste twee keer per jaar vergadert. Het collegelid in het algemeen bestuur is direct verantwoordelijk naar de eigen gemeenteraad en heeft actieve informatieplicht. Uit het onderzoek bleek dat Ommen in de jaren 2016 en 2017 van de zeven vergaderingen van het algemeen bestuur bij drie daarvan aanwezig was. Hiervoor is geen vervanging afgesproken. In de Wet publieke gezondheid⁸ staat dat het deelnemers niet is toegestaan uit de verplichte GR te treden en dat is in tegenspraak met de regeling GGD IJsselland die schrijft dat uittreden wel kan, als minstens twee-derde van de overige deelnemers daarmee instemt. Zolang het om niet-wettelijke, toegevoegde taken gaat, kan worden uitgetreden. Maar de tekst van de regeling maakt dit onderscheid niet. In 2017 bespreekt het algemeen bestuur een stuk van de *werkgroep governance*⁹ van de GR GGD, waarin ze adviseert de betrokkenheid van de gemeenten te vergroten. De kernpunten hieruit zijn aanleiding voor aanpassingen in de informatie aan de gemeente:

- Houd grip op het realiseren van beleidsinhoudelijke doelen.
- Versterk de rol en positie van ambtenaren Publieke Gezondheid in de samenwerking
- Kom tot co-creatie tussen GGD en gemeenten
- Zorg voor stevige verbindingen tussen ambtenaar Publieke Gezondheid en de portefeuillehouder
- Onderhoud regelmatig contact tussen GGD en gemeentesecretarissen
- Verbeter de informatievoorziening, door de toegankelijkheid van stukken te bevorderen
- Vergroot de betrokkenheid van de raden bij de inhoud van publieke gezondheid

⁷ Wet publieke gezondheid, geldend van 01-01-2018 t/m heden, artikel 14.

⁸ Wet publieke gezondheid artikel 14 eerste lid.

⁹ werkgroep governance bestaat uit drie ambtenaren van deelnemende gemeenten en twee van de GGD.

Er is in de onderzochte periode een wijziging geweest in de GR omdat Bureau Halt na 2015 niet langer een taak van de GGD is. Daarnaast waren aanpassingen wenselijk in de governance. De raad werd hierbij conform de Wgr bij betrokken en gaf op 22 september 2016 toestemming tot de wijziging van de GR GGD. De portefeuillehouder die verantwoordelijk is voor de GR GGD is dat ook voor financiën. Een scheiding van verantwoordelijkheden en onderlinge controle binnen het college is hierdoor minder geborgd. Dit geldt ook voor andere verbonden partijen, de portefeuillehouder financiën heeft geen controlerende verantwoordelijkheid naar de andere portefeuillehouders.

5.1.2 Beleid

De Wet publieke gezondheid¹⁰ schrijft voor dat de gemeenteraad een Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast moet stellen. Deze nota beschrijft de gemeentelijke doelstellingen voor de GGD evenals een plan om deze doelstellingen te realiseren. De gemeente Ommen heeft een eigen plan: "Lokaal gezondheidsbeleid 2016 - 2019" maar zonder cijfermatige doelen. De gemeente heeft vijf algemene doelen waarvoor in samenspraak met de GGD plannen zijn gemaakt:

- Een integrale aanpak voor gezondheidsbevordering
- Inzicht verbeteren in de gezondheidssituatie van onze inwoners
- Stimuleren van een gezonde leefomgeving
- Actieve en gezonde leefstijl voor jongeren
- Meer inzet op preventieve ouderenzorg

Deze doelen komen voort uit een vragenlijst van de GGD en de kerncijfers die de GGD verzamelt. De vragenlijst is met ambtenaren uit Ommen toegespitst op de eigen gemeente door extra vragen toe te voegen en de steekproef te verruimen. De vijf doelen zijn zonder voorafgaande meting van de bestaande situatie in Ommen vastgesteld. Hierdoor is het niet eenvoudig om na een aantal jaren het effect van het beleid vast te stellen. Ommen neemt naast de wettelijk verplichte taken nog *20 taken* zelf gekozen van de GGD af, te weten:

Specifieke dienstverlening GGD aan Ommen

1. Samenwerking Samen Doen	10. Beschikken op aanvragen en afhandelen van bezwaar en beroep	15. Toezicht WMO
2. Inzet orthopedagoog	11. Toewijzingsoverleg Maatschappelijke Opvang en Zwerftafel	16. Leveren casemanagers en uitvoeren forensisch onderzoek en SOA-onderzoeken in Centrum Seksueel Geweld
3. Prenatale zorg en ondersteuning	12. Centrale Toegang: meedenken met burgers, lokale toegangen en zorg-aanbieders over mogelijkheden tot opvang en hulp.	17. Projectleiding en advies op maat voor de Gezonde School
4. Aansluiten bij zorgstructuur Voortgezet Onderwijs	13. Centrale Toegang: voorzien van rapportages aan centrumgemeente.	18. Opzetten menukaart Gezonde School
5. Aansluiten bij bovenschoolse zorgstructuur	14. Maatschappelijke zorg: bemoeizorg, zwerfjongeren, bemoeizorg jeugd, vervuilde huishoudens.	19. Projectleiding Samen verder groeien
6. Deelname Ziekteverzuim als Signaal		20. Evaluatie Drink- en Horecawet,
7. Consultatiebureau Ommen		
8. Onderzoeken meldingen maatwerkvoorzieningen Maatschappelijke Opvang		
9. Ambulante begeleiding voor Maatschappelijk Opvang en Bescherm Wonen		

Bron: Kerngegevens GGD voor de gemeente Ommen 2016.

De keuze van deze extra taken is door het college gemaakt en wordt niet in alle gevallen expliciet door de raad in een raadsbesluit bekrachtigd. De raad wordt hierover geïnformeerd via raadsbrieven, rapporten van de GGD en via de website van de GGD. Ook krijgt de raad presentaties over het gezondheidsbeleid door de GGD, voor het laatst in februari 2018.

5.1.3 Uitvoering en informatie

Ambtenaren van de gemeente Ommen zien erop toe dat de GGD het beleid van de gemeente uitvoert. In overleg bespreken ze met de GGD en ambtenaren van de andere gemeenten de voor- en najaarsrapportages, de begroting en de rekening. Bij afwijkingen vragen ze uitleg. Na de bespreking informeren de ambtenaren de wethouder voor de vergadering van het algemeen bestuur van de GR. De wet geeft de raad het recht op alle informatie en het college de plicht om de raad actief te informeren. Zo kan de raad het college ter verantwoording roepen over het bestuur van de GR waar het college deel van is. Uit het onderzoek blijkt de informatie aan de raad in de onderzochte periode:¹¹

¹⁰ Wet Publieke gezondheid, art 13

¹¹ Bijlage 4, zijn de achterliggende documenten opgenomen en verklaring voor oorsprong van deze tabel

	2016	2017	2018
Raadsvragen aan het college?	Nee	Nee	LPO stelt technische begrotingsvraag
Relevante, bruikbare informatie?	Relevant maar complex	Relevant maar complex	Relevant maar complex
Kadernota, begroting en jaarrekening op 15 april bij de raad?	Rekening '15 op 13-4-16 Kaderbrief en begroting '17 op 22-12-16	Rekening '16 op 13-4-17 Ontwikkelingenbrief en begroting 18 op 12-12-17	Rekening '17 NIET Begroting '19 op 6-4-2018
Zienswijze raad bij begroting?	Nee	Nee	Nee

Bovenstaande tabel toont aan dat de informatie vrijwel altijd op tijd bij de raad is, alleen heeft Ommen vergeten de jaarrekening 2017 van de GGD te agenderen voor een raadsvergadering. De informatie is voor de raad vrij complex en vrij lastig te duiden. Van de GGD komt een indrukwekkende stroom documenten naar de raad en daarnaast is online veel detailinformatie beschikbaar. Dit is het gevolg van het omvangrijk aantal taken dat de GGD voor Ommen uitvoert. De nadruk op financiën in veel stukken maakt ze ook niet eenvoudig leesbaar. Tot 2017 stuurde de GGD jaarlijks een kaderbrief aan de gemeenten waarmee zij de eigen programmabegroting konden maken. En in de kaderbrief kunnen raadsleden lezen welke ontwikkelingen de GGD verwacht voor de geleverde en nieuwe diensten en de financiën¹². Deze kaderbrief sluit aan op de Wet gemeenschappelijke regelingen die gemeenten voorschrijft de "algemene, financiële en beleidsmatige kaders" voor 15 april aan de raad te sturen. In de nieuwe ontwikkelingen brief bij de begroting 2019 aan de raad staat dat de kaderbrief alleen in het algemeen bestuur van de GR werd besproken maar niet in de raad van Ommen¹³. De kaderbrief is in de praktijk wel aan de raad gestuurd, zie ook het citaat¹⁴:

Het Dagelijks Bestuur biedt in november de kaderbrief van GGD IJsselland aan gemeenten aan, ter voorbereiding op vaststelling in december. De kaderbrief kent een financieel deel (met uitgangspunten voor de meerjarenbegroting, voorstellen voor nieuw (en oud) beleid), en een inhoudelijke deel waarin ontwikkelingen worden geschetst die relevant zijn voor gemeenten of de opdracht aan de GGD. Portefeuillehouders worden gestimuleerd om deze kaderbrief met hun gemeenteraden te delen en kunnen de kaderbrief benutten bij de opstelling van hun eigen perspectiefnota/voorjaarsnota.

Algemeen bestuurlijk overleg van 22 juni 2017

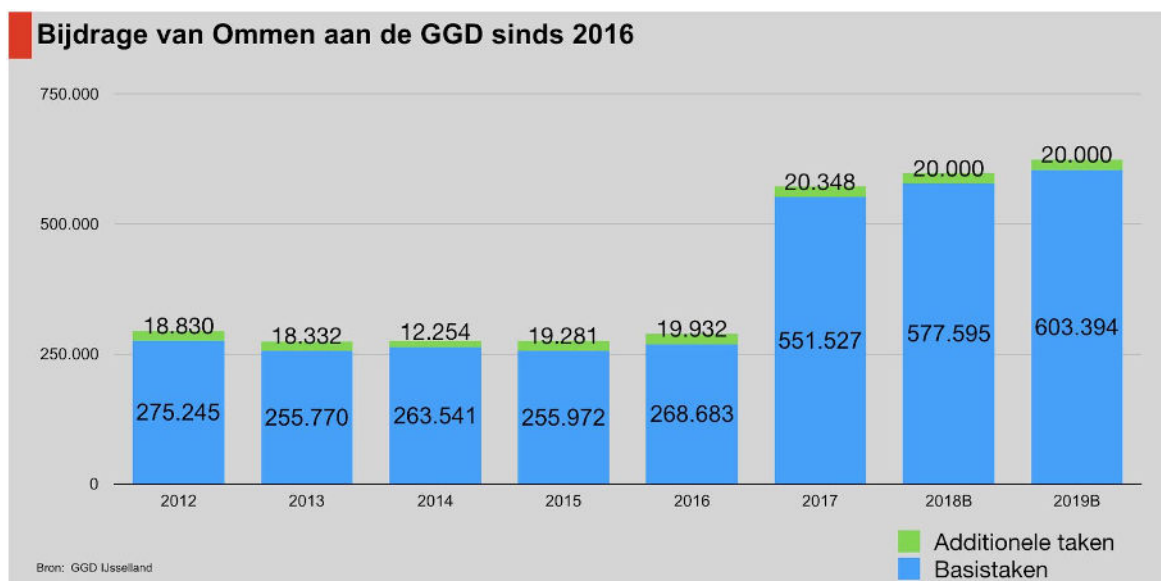
Later dat jaar vervangt het bestuur van de GR de kaderbrief door een *ontwikkelingenbrief* van 15 pagina's met inzicht in bestaand en nieuw beleid en andere ontwikkelingen op het terrein van de GGD. Een relatie tussen de beschreven ontwikkelingen met de eigen doelen van Ommen staat hier echter niet in. Jaarlijks krijgt de raad wel *Kerngegevens* van de GGD, een inzichtelijk stuk met gegevens over alle taken die de GGD voor Ommen verricht. Ook in dit stuk is geen relatie met de eigen doelen van Ommen gelegd. De begroting heeft sinds 2017 een samenvatting met de belangrijke ontwikkelingen, doel hiervan is een betere leesbaarheid. Ook in 2017 begon de *snelle terugkoppeling* aan de raad van besluiten uit het algemeen bestuur. Het college en de ambtenaren hebben in de onderzochte periode niet altijd memo's bij de informatie van de GGD aan de raad als toelichting toegevoegd. Een korte notitie met een samenvatting van de inhoud die naast de eigen doelen van de gemeente is elders niet ongebruikelijk bij gemeenschappelijke regelingen. In hoofdstuk 2 is al gewezen op de nadruk die de wetgever legt op het zichtbaar maken van de prestaties van de GR voor de *eigen* gemeentelijke doelen. Een GR is immers een middel om doelen in eigen beleid te bereiken. Dit gebeurt in Ommen niet in de paragraaf verbonden partijen in begroting en jaarrekening en -zo blijkt uit het onderzoek- ook niet bij de reguliere informatiestroom aan de raad. Het is daarmee aan de raad zelf om deze verbinding te leggen. Op zichzelf een lastige taak die het college ook voor de raad kan (laten) uitvoeren. Door het toenemende aantal

¹² Kaderbrief, programmabegroting 2018, 22 december 2016, pagina 1

¹³ Ontwikkelingenbrief 2019, 12 december 2017 pagina 1

¹⁴ Algemeen bestuurlijk overleg van 22 juni 2017

diensten stijgt ook de rekening van de GGD voor Ommen. Het aantal diensten dat de GGD voor de gemeente Ommen uitvoert nam de afgelopen drie jaar fors toe door intensiever bestaand beleid: versterking van infectieziektebestrijding en uitbreiding hygiënische probleemuithoudens en nieuw beleid: suïcide preventie en omgevingswet. De kosten stegen ook door andere oorzaken zoals hogere lonen. Hierdoor steeg de afgelopen jaren niet alleen de begroting ook waren tussentijdse begrotingswijzigingen (lees: verhogingen) nodig. Tussen 2012 en 2019 leidt dit tot een stijging van de kosten met 112%. In 2017 stegen de kosten door overheveling van de vrijwillige taak van jeugdgezondheidszorg voor 0-4-jarigen en in 2018 door de nieuwe, vrijwillige taak van toezicht op de Wmo en toezicht op de kinderopvang.

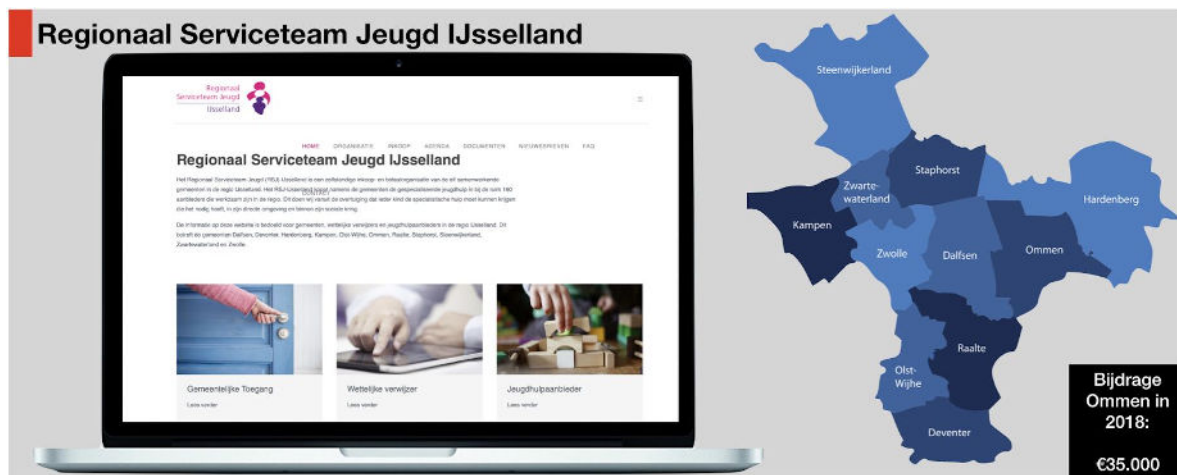
5.1.4 Betrokkenheid van de raad

In de onderzochte periode bleek dat de raad een keer een (technische) vraag over de GGD stelde bij de begroting. De raad stelde geen zienswijze bij de begroting of een begrotingswijziging op. Uit het onderzoek blijkt ook dat het college de raad niet adviseert om kritische kanttekeningen of een zienswijze te plaatsen bij de begroting of een wijziging. Over begrotingswijzigingen vergaderde het algemeen bestuur van de GR op 22 juni 2017 en noteerde: "De optie verkennen om de gemeenschappelijke regeling zodanig aan te passen dat er geen zienswijze van de raad op begrotingswijzigingen hoeft te worden gevraagd indien de bijdrage van gemeenten niet wijzigt." Dit voorstel is echter niet uitgewerkt en in stemming gebracht in het bestuur. De GR GGD is een collegeregeling waardoor het college verantwoordelijk is en de raad op een vrij ruime afstand staat. Het takenpakket van de GGD is uitgebreid, de omvangrijke rapportages van de GGD zijn vrij algemeen verwoord en niet uitgewerkt voor het eigen beleid van Ommen. Bij het vaststellen van het lokale gezondheidsbeleid was de raad nauw betrokken maar bij het kiezen van niet-wettelijke taken bij de GGD was de raad minder betrokken. Het gezondheidsbeleid staat nu vrij ver van de raden af¹⁵. De raad is achteraf geïnformeerd met raadsbrieven en kerngegevens van de GGD over het beleid en de uitvoering daarvan. Bij de wijzigingen in de GR is de raad op tijd betrokken.

¹⁵ werkgroep governance, december 2016, pagina 17

5.2 GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland

Deze GR voert de Jeugdwet uit waarin de gemeente Ommen met precies dezelfde gemeenten deelneemt als bij de GGD. De regeling begon in 2014, de volledige tekst is [hier](#) te lezen en heeft tot doel de verplichting uit de Jeugdwet om samen diensten in te kopen uit te voeren.

Klik op het plaatje om de website te bezoeken.

5.2.1. Juridische inrichting

De GR voor Jeugd is een *bedrijfsvoeringsorganisatie* (BVO) en heeft een rechtspersoonlijkheid met een verplichte begroting en jaarrekening. Net als de GGD is deze GR een *collegeregeling*. Daarom levert elk van de elf gemeenten een collegelid als vertegenwoordiger voor het bestuur. In tegenstelling tot een *openbaar lichaam* (zoals de GGD) heeft een BVO geen algemeen bestuur met een daaruit gekozen dagelijks bestuur, maar een bestuur van alle elf collegeleden. Een BVO stelt een wijziging van de regeling aan de aangesloten colleges voor, en ook hier het zijn de gemeenteraden die uiteindelijk het besluit goedkeuren. Tot slot geldt ook hier dat een raad goedkeuring alleen kan onthouden als het voorstel tegen het recht of algemeen belang ingaat¹⁶. Ommen kan volgens de voorwaarden uit de regeling stappen. De wet schrijft niet voor dat gemeenten in een GR deelnemen maar alleen dat “samenwerking voor specialistische jeugdhulp” voor “indien dat voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van deze wet aangewezen is.”¹⁷ Uittreden kan zodra een andere vorm van samenwerking is gevonden. De elf gemeenten kozen voor een BVO na een extern advies dat zes mogelijke organisatievormen vergeleek. Het advies met alle opties en de voor- en nadelen besprak het college *informeel* met de raad in Ommen. De keuze viel met name op een BVO vanwege de geringe overhead en een kleine organisatie. Deelnemende gemeenten doen lokaal wat kan en regionaal wat moet of voordeliger is.

5.2.2. Beleid

Vooruitlopend op de decentralisatie van jeugdzorg in 2015 heeft Ommen samen met de bovengenoemde gemeenten in 2014 een GR opgericht voor jeugdzorg. In het door de raad goedgekeurde voorstel staat¹⁸:

- opstellen van Regionaal Transitie Arrangement (RTA), waarin afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop continuïteit van zorg wordt gerealiseerd, het uitgangspunt van financiële solidariteit (verevening) en over de inzet van budget voor regionale inkoop en lokale uitvoering
- door het aangaan van een GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Jeugdzorg IJsselland (hierna te noemen BVO) en daar drie uitvoeringstaken in onder te brengen, te weten: inkoop en contractmanagement, afhandeling facturatie en informatievoorziening aan gemeenten (monitoring)

¹⁶ Wgr, artikel 1 lid 2.

¹⁷ Jeugdwet, artikel 2.8 lid 1.

¹⁸ Raadsvoorstel, 17 november 2016

Deze GR liep tot 31 december 2016, waarna de raad een evaluatie van de GR kreeg met een voorstel voor verdere samenwerking in twee notities: Visie Jeugdhulp IJsselland 2017-2020¹⁹ en de beleidsnota Jeugd. In 2016 sprak de raad *informeel* hierover met het college en ambtenaren. Een maand voor het aflopen van de regeling, in november 2016 kreeg de raad een voorstel²⁰ met als wijzigingen:

- loslaten van de verevening van kosten tussen gemeenten behalve bij niet beschreven onvoorziene omstandigheden
- verlenging van de gezamenlijke inkoop tot ten minste 2020
- onderzoek of factureren per gemeente mogelijk beter werkt, waarmee de raad al eerder instemde
- projecten voor transformatie, uitgewerkt in de twee notities
- gewijzigde uitgangspunten voor aanbieders van jeugdzorg

Voor het loslaten van de verevening wees het raadsvoorstel op het risico dat de gemeente vanaf nu het 'werkelijke zorggebruik' betaalt. Welke financiële gevolgen dat voor Ommen had, stond niet in het raadsvoorstel door een gebrek aan data om die berekening te maken. De raad stemde unaniem in met het voorstel na een debat. De naam van de GR wijzigde tot "Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland." De raad is bij elke wijziging conform de Wgr betrokken. Vanaf 1 januari 2018 stuurt Ommen zelf de facturen zodat de cijfers over de jeugdzorg sneller beschikbaar zijn dan vanuit de BVO en waardoor de gemeente eerder bij kan sturen. De gemeente betaalt ondanks de verschuiving van taken nog anderhalf jaar het volledige bedrag aan kosten om de GR niet in de problemen te brengen. Vanaf volgend jaar betaalt Ommen dan een lagere bijdrage.

De huidige regionale visie van jeugdzorg heeft de volgende doelstellingen:²¹:

- De financiële solidariteit die bij het RTA voor 2015/2016 werd afgesproken over 85% van het budget, wordt vanaf 2017 losgelaten. Een vorm van regionale (financiële) solidariteit blijft in stand voor bijzondere uitgaven in uitzonderlijke situaties: onvoorzien, onontkoombaar, onuitstelbaar en onbeïnvloedbaar). Hiervoor wordt een regeling ontwikkeld
- We streven naar ontschotting van de ondersteuning; integrale arrangementen-2, dus ook integratie van het aanbod van verschillende aanbieders en op termijn integratie binnen het brede sociaal domein (3D). Voor de jeugdhulp betekent dit nu eerst (vooral) integratie binnen de jeugdhulp (tussen J&O, j-LVB en j-GGZ) en de samenhang met het (passend) onderwijs
- Om te komen tot passend aanbod van ondersteuning, gaan we ruimte bieden voor de contractering van nieuw aanbod, ook als dat geleverd wordt door 'nieuwe' aanbieders. Jeugdhulp dient te allen tijde te voldoen aan onze kwaliteitseisen en toegangscriteria
- Met aanbieders die aantoonbaar bereid en in staat zijn tot het meebewegen met onze transformatieopgave gaan we meerjarige contracten aan; aanbieders waarbij dat niet duidelijk of twijfelachtig is, krijgen een jaarcontract aangeboden
- We gaan uit van overeenkomsten met aanbieders zonder budgetgaranties, de gemeente betaalt voor de ondersteuning die wordt afgenomen. De cliënt (kind/gezin) kiest de aanbieder van voorkeur die de specialistische (individuele) jeugdhulp biedt
- Keuzevrijheid voor de inwoner (kind/gezin) is meer dan de keuze voor de leverancier van de professionele ondersteuning; keuzevrijheid betekent dat de aanbieder in samenspraak met de cliënt (kind/gezin) passend maatwerk biedt
- De (gezamenlijke) bedrijfsvoering helpt ons mee de transformatie te realiseren; de bijdrage van de BVO bestaat uit het op tijd verzamelen en teruggeven van relevante, en op maat geleverde gegevens over de uitvoering van jeugdhulp in de regio. De BVO biedt haar diensten modulair aan, opdat gemeenten kunnen kiezen wat zij willen afnemen

Lokaal beleid gemeente Ommen

In de raadsvergadering van 21 december 2017 stemde de raad in met de notitie "De kinderen en jongeren in de gemeente Ommen". Bij de stemverklaring ging een fractie in op de *Monitor Maatschappelijk Resultaat*, een instrument om de voortgang te volgen, die volgens hen al veel te lang op zich laat wachten en meermaals was beloofd. Als signaal stemden ze tegen het raadsvoorstel. Doel van het raadsvoorstel en de notitie: "Jeugdigen groeien gezond en veilig op (binnen het eigen gezin) en kunnen hun talenten ontwikkelen. Zij gaan naar school en behalen een passend diploma. Zij vinden passend werk of hebben een zinvolle dagbesteding." In het beleid vallen de maar liefst 34 "breed geformuleerde" ambities op, die echter niet financieel vooraf zijn gededd. In de loop van 2018 komt het college daarop terug. Bij het sluiten van de onderzoeksperiode op 1 augustus moest

¹⁹ Raadsbesluit, 15 november 2017

²⁰ Raadsvoorstel, 21 december 2017

²¹ Visie jeugdhulp IJsselland 2017-2020, pagina 9

dat nog gebeuren. Bij het instemmen met de nota had de raad ook kunnen wachten totdat de financiële gevolgen bekend waren en de monitor als sturingskader klaar was.

5.3.3. Uitvoering en informatie

De kosten van jeugdzorg bestaan uit de kosten van de organisatie BVO jeugdzorg en de zorgkosten voor de geleverde jeugdzorg door externe organisaties. Sinds 1 januari 2018 factureert Ommen zelf en heeft zo zicht op het grootste deel van de kosten van de geleverde jeugdzorg. De raad ontving in de onderzoeksperiode over jeugdzorg de volgende informatie in de *paragraaf Verbonden Partijen* in de begroting en de jaarrekening en daarnaast de begroting en de jaarrekening van de GR BVO Jeugd:

	Instantie	Officiële stuk	Bedrag
2015	BVO Jeugd	Jaarrekening	€42.923
	Gemeente Ommen	Jaarrekening (inclusief geleverde jeugdzorg)	€3.752.000
2016	Gemeente Ommen	Begroting	geen opgave
	Gemeente Ommen	Jaarrekening (inclusief geleverde jeugdzorg)	€3.759.000
	BVO Jeugd	Begroting	€39.254
	BVO Jeugd	Jaarrekening	€48.144
2017	Gemeente Ommen	Begroting	€37.874
	BVO Jeugd	Begroting	€37.874
	Gemeente Ommen	Jaarrekening (inclusief geleverde jeugdzorg)	€3.010.000
	BVO Jeugd	Jaarrekening	niet aanwezig
2018	Gemeente Ommen	Begroting (op basis van een concept begroting)	€35.000
	BVO Jeugd	Begroting	€35.186
2019	Gemeente Ommen	Begroting	niet aanwezig
	BVO Jeugd	Begroting	niet aanwezig

In de tabel staat drie keer een miljoenenbedrag doordat in de jaarrekening van de gemeente niet alleen de apparaatskosten staan maar ook de kosten van de geleverde jeugdzorg. In de begroting van de gemeente daarentegen staan alleen de apparaatskosten. De BVO Jeugd splitst deze kosten wel in haar begrotingen en jaarrekeningen. Kosten uit de gemeentelijke begroting en de gemeentelijke jaarrekening vergelijken is voor de raad hierdoor ingewikkeld geworden.

Door het wegvallen van de onderlinge verevening tussen gemeenten vallen de kosten van geleverde jeugdzorg direct bij de gemeente. De bedragen voor de geleverde jeugdzorg overstijgen de apparaatskosten 100-voudig en die in de gaten houden is van groot financieel belang voor Ommen. In 2017 rapporteert de BVO Jeugd hierover aan de gemeente dat een overschrijding van bijna 8% op de begroting wordt verwacht. Wat voor Ommen een stijging van de kosten met €360.000 betekent. Deze rapportage ging ook naar de raad. Na 2018 houdt Ommen zelf de uitgaven en overschrijding in de gaten. Hierover bleek in het onderzoek dat na een half jaar zo werken in 2018 duidelijk was dat Ommen nu sneller zicht heeft op de kosten. Raadsleden hebben *informatierecht* waarmee zij alle gewenste informatie aan het college kunnen vragen om die ter verantwoording te roepen, ook over het gevoerde bestuur van de BVO Jeugd. De verantwoordelijke portefeuillehouder maakt tenslotte deel uit van het bestuur van de BVO Jeugd. De agenda van de vergadering van het bestuur is gesplitst in een onderdeel beleid en een onderdeel uitvoering. De ambtenaren voor Jeugdzorg zijn altijd bij deze

vergaderingen samen met de portefeuillehouder aanwezig. Voor de raad is de bespreking van de begroting het uitgelezen moment om de gemeenschappelijke regeling tegen het licht te houden. Op dat moment is de jaarrekening van het voorgaande jaar beschikbaar, de plannen voor komende jaar staan in de begroting en de raad heeft het *recht* om een zienswijze in te (laten) dienen bij het bestuur van de BVO. Om de controlerende (jaarrekening) en kaderstellende (begroting) rol handen en voeten te kunnen geven moet de raad de gegevens op tijd hebben. In de wet is die datum bepaald op uiterlijk 15 april van het jaar. In de onderstaande tabel staat hoe dit bij Jeugdhulp in Ommen in de onderzochte jaren is verlopen:

	2016	2017	2018
Raadsvragen aan het college?	Nee	Ja, schriftelijk en tijdens het debat.	Nee
Relevante, bruikbare informatie?, zie Bijlage 4	Relevant maar ingewikkeld	Relevant maar ingewikkeld	Relevant maar ingewikkeld
Kadernota, begroting en jaarrekening op 15 april bij de raad?	Rekening '15 op 28-4-16 Begroting '17 op 28-4-16 Geen kadernota	Rekening '16 op 2-11-17 Begroting '18 op 11-4-17 Geen kadernota	Rekening '17 niet Begroting '19 niet Geen kadernota
Zienswijze raad bij begroting?	Nee	Nee	Nee

De BVO stuurde geen kadernota en ook geen verslagen of een besluitenlijst van de vergaderingen van het bestuur aan de raad. Het sturen van verslagen en een besluitenlijst is niet wettelijk verplicht. De kadernota is wel wettelijk verplicht maar kan samengevoegd worden met de begroting. Samenvoegen ontnemt de raad de mogelijkheid om voor de begroting al kennis te nemen van de ontwikkelingen. De begroting 2017 en jaarrekening 2015 kwamen wat te laat bij de raad. De begroting 2018 was wel op tijd maar de jaarrekening 2016 was (veel) te laat. De stukken in 2018 zijn bij het sluiten van de onderzoeksperiode, in augustus 2018 nog niet verstuurd aan de raad. In 2016 adviseert het college de raad om geen zienswijze in te dienen. De raad wordt wel wel door het college geïnformeerd over welke mogelijkheden er zijn om interventies bij de jeugdzorg toe te passen en welke indicatoren daarvoor geschikt zijn. In 2017 is in de raadszaal een debat van bijna een uur over Jeugdzorg, maar op dat moment ontbreekt de jaarrekening. In het collegebesluit staat dat de raad de stukken ter afdoening in handen van het college stelt. De verklaring van het college om geen zienswijze in te dienen is: mogelijk komt een gewijzigde begroting 2017 en dan kan alsnog een zienswijze worden ingediend. Daarnaast vindt het college het een reële begroting en dient derhalve geen zienswijze in. Bij de begroting 2018 wordt in het collegevoorstel²² wederom aangehaald dat de begroting gedurende het jaar kan wijzigingen door het traject van de kwartiermaker²³ en dat op een later tijdstip nog een zienswijze kan worden ingediend. Hierna kan de raad nog een zienswijze bij Gedeputeerde Staten indienen. Gedeputeerde Staten krijgt voor 1 augustus de begroting van het bestuur. Deze procedure geldt ook voor begrotingswijzigingen. Uit de informatie van de accountant BDO in 2016 bleek dat de BVO enige moeite had op tijd informatie aan de gemeente op te sturen. Dit heeft gevolgen voor de jaarrekening van de BVO en de hele gemeente. Hierdoor worden wettelijke termijn ruimschoots overschreden. Aan het einde van dit onderzoek was de jaarrekening van de BVO en van de gemeente nog niet beschikbaar. De BVO kreeg uitstel van de provincie voor het insturen van de jaarrekening 2017.

5.2.4. Betrokkenheid van de raad

Raadsleden kunnen zich met een bedrijfsvoeringsorganisatie naast het college ook rechtstreeks richten tot het bestuur van de GR. De raad is uitgenodigd voor klankbordgroepen waarin de jeugdzorg wordt besproken. Met presentaties informeren ambtenaren de raad en raadsleden stellen in de bijeenkomsten vragen. Notulen worden bij deze informele bijeenkomsten niet gemaakt. Buiten de klankbordgroep is de ervaring van de ambtenaren dat er weinig rechtstreekse vragen door de raad aan de ambtelijke organisatie worden gesteld. De

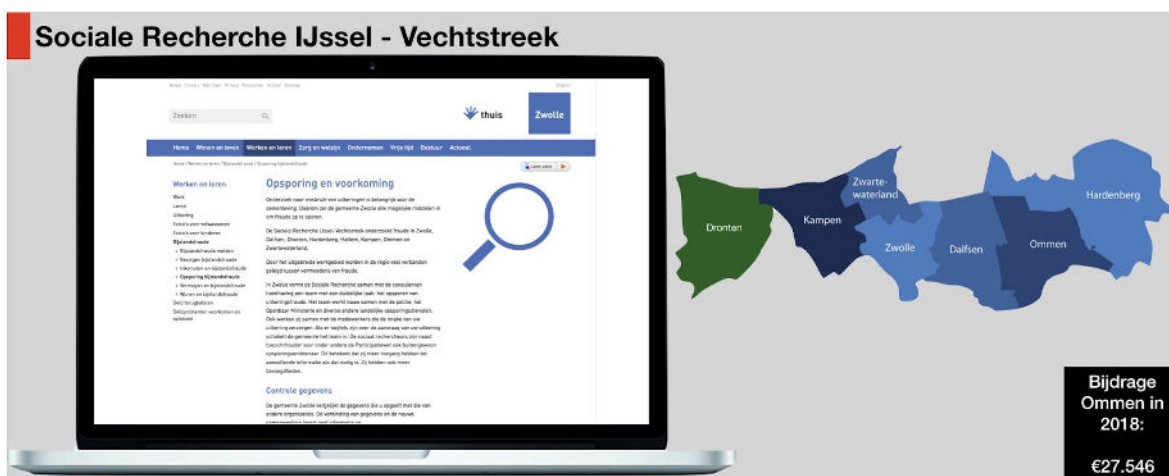
²² Collegevoorstel, 20 juni 2017

²³ in het voorjaar van 2017 heeft een kwartiermaker onderzoek gedaan naar hoe de samenwerking het beste kan worden vormgegeven, Collegevoorstel 7 november 2017, pagina 1

raad is vooral geïnteresseerd in de cijfers van jeugdzorg. Hiernaast informeerden de Omgevingsdienst, de Veiligheidsregio, de GGD en Regionaal Serviceteam Jeugd in vier bijeenkomsten nieuwe raadsleden.

5.3 Sociale recherche IJssel - Vechtstreek

De derde GR is de sociale recherche (SR). De GR is in 1992 opgericht met toendertijd 12 regiogemeenten. In verband met herindelingen en wijzigingen bestaat de GR sinds juli 2012 uit acht gemeenten waaronder Ommen. In de begroting van 2018 vermeldt de paragraaf verbonden partijen de gemeente Wijhe - Olst onjuist als deelnemer in de regeling. Doel van de GR is het voorkomen en opsporen van fraude met sociale zekerheidsregelingen (tekst [hier](#)).

Klik op het plaatje om de website te bezoeken.

5.3.1. Juridische inrichting

Deze samenwerking is opgezet als *centrumregeling*, waarbij Zwolle het centrum is en zeven gemeenten aan zijn gesloten. Bij de vorige twee nader-onderzochte regelingen werd een aparte organisatie opgericht om de werkzaamheden voor de regeling uit te voeren. Hier doet de gemeente Zwolle dat en de afdeling Sociale zaken van de gemeente Zwolle heeft extra mensen in dienst om het werk uit te voeren. Het afdelingshoofd Sociale zaken is secretaris van het *Bestuurlijk Overleg*. De wethouders van acht deelnemende gemeenten zijn leden van dit overleg en de wethouder van Zwolle zit de vergadering voor. In de vergadering heeft ieder lid stemrecht naar rato van het aantal uitkeringsgerechtigden. Hierdoor heeft Ommen een kleine invloed in stemmen. Uit het onderzoek blijkt dat in de afgelopen jaren niet is gestemd. De bestuurders van de zeven aangesloten gemeenten hebben geen directe zeggenschap in de centrumgemeente maar maken afspraken met de voorzitter en secretaris over de taken die aan de wethouders zijn gemandateerd. De regeling schrijft voor dat het bestuur ten minste twee keer per jaar vergadert, een keer voor de jaarrekening en een keer voor de begroting. Beide stelt het bestuur vast. De begroting deelt de personeelskosten en de kosten voor overhead van de afdeling over de deelnemers. Naast het bestuurlijk overleg, hebben de teamleiders Sociale zaken van de acht gemeenten een *uitvoeringsoverleg*. Hierin bespreken ze kwartaalrapportages. Onlangs is afgesproken dat de beleidsambtenaren en niet de teamleiders daar bij zijn. Uit het onderzoek bleek dat Ommen in de jaren 2016 en 2017 van de vijf vergaderingen van het bestuur bij een daarvan aanwezig was. Hiervoor is geen vervanging afgesproken en bij het overleg is ook geen ambtenaar aanwezig. Het overleg van de afdelingshoofden vond in dezelfde twee jaar twee keer plaats en hierbij was Ommen eenmaal aanwezig en eenmaal niet. Ook hier is geen vervanging afgesproken. Elke gemeente kan de SR opdragen een uitkeringsgerechtigde te onderzoeken. De regeling is in feite een vrijwillig contract met beperkte voorwaarden voor wie uit de regeling wil. Uittreden kan als voor 1 januari wordt opgezegd en dan betaalt de gemeente nog een jaar de hele bijdrage, een jaar 75% van de bijdrage en tot slot een jaar 50% van de afgesproken bijdrage. Dronten overwoog in 2017 uittreden. Het college vond de resultaten niet tegen de kosten opwegen. Vragen uit de raad legden dit proces stil en de huidige status is onbekend.

5.3.2. Beleid

De SR is ontstaan omdat samenwerking effectiever wordt geacht dan acht aparte afdelingen handhaving. Ook zou de kwaliteit van de dienstverlening van het samenwerkingsverband groter zijn dan per gemeente apart. Het lijkt eenvoudiger de kennis van specifieke sociale zekerheidsfraude actueel te houden in een groter verband. Uit onderzoek bleek dat een kleine gemeente -zoals Ommen- niet beschikt over opsporingsmiddelen voor grootschalige en/of intensieve fraudeopsporing, waarover de SR wel beschikt (denk aan een BOA-functie). Door de sociale recherche op regionale schaal in te zetten binnen een samenwerkingsverband, kan fraude preventief worden opgespoord, kan de samenwerking met diverse (externe) partijen versterkt worden zoals de politie, Belastingdienst en UWV, is de risicospreiding relatief groot en kan kennis regionaal verspreid en gedeeld worden. Dit blijkt ook uit het doel van de SR zoals in de begroting van de gemeente Ommen staat: "het inrichten van een samenwerkingsverband met betrekking tot het voorkomen en de opsporing van fraude met de door de gemeente uit te voeren sociale zekerheid-gelden." Het beleid van de SR staat in het Beleidsplan *Hoogwaardige Handhaving 2015, met als doel: "misbruik en oneigenlijk gebruik van bijstand zoveel mogelijk voorkomen, door de bereidheid tot (spontane) naleving van - in de wet en verordeningen vastgestelde - (spel)regels te optimaliseren.* De gekozen werkwijze wil de "spontane nalevingbereidheid van uitkeringsgerechtigden" bevorderen en ervoor zorgen dat de juiste uitkeringen aan de juiste personen worden verstrekt. Hiervoor controleert de SR "klantvriendelijk(er), effectiever en/of efficiënter de rechten en plichten" op deze wijze:

- Een grotere effectiviteit, omdat het meer serieuze fraudesignalen en meer daadwerkelijk gedetecteerde fraudegevallen op moet leveren
- Meer efficiency, omdat in plaats van uitgebreide standaardcontroles er via alertheid op signalen pas wordt gecontroleerd als er serieuze signalen zijn
- Klantgericht omdat het de klant ontlast van onnodige administratieve handelingen en de klant pro-actief verantwoordelijk wordt gesteld om tijdig de juiste informatie te verstrekken

Ommen beschikt over 222 uur inzet per jaar²⁴ van de sociale rechercheurs die bij de gemeente Zwolle in dienst zijn. De rechercheurs zijn elke week in Ommen en werken dan samen met de ambtenaren Sociale zaken van de gemeente. Deze werkwijze uit 2015 is tot op heden niet systematisch geëvalueerd. Dronten overweegt een evaluatie en als die klaar is, wil Ommen die graag lezen. De doelen hierboven staan niet in de begroting bij een programma of in de paragraaf verbonden partijen, behalve in de jaarrekening over 2017 waarin de terugvordering van €274.612 wordt gemeld in totaal bij 57 onderzoeken. De SR is tot op heden nog nooit geëvalueerd voor de gemeente Ommen of voor de gehele SR.

Een beleidsambtenaar van Ommen controleert de prestaties van de SR terwijl de afdeling Financiën de uitgaven beoordeelt. Ambtenaren van Sociale zaken in Ommen, de *handhavingsconsulenten* geven de SR een opdracht. Wanneer de SR Ommen adviseert over het verhalen van een uitkering dan bepaalt Ommen zelf wat ze doet. In de onderzochte periode is niet afgeweken van de adviezen van de SR. De opbrengst van de SR is naast het teruggevorderde bedrag aan uitkering ook preventie, kennisuitwisseling en samenwerking met externe partners. Nu de bestuursdienst uiteen valt worden alle taken en bevoegdheden opnieuw tegen het licht gehouden. Ambtelijk en vanuit het college bleek in het onderzoek dat de samenwerking en de informatie van de SR als "prima" wordt gezien.

5.3.3. Uitvoering en informatie

Net als de stemverhouding verdeelt de SR de kosten naar rato van het aantal uitkeringsgerechtigden. Onder de kosten vallen: "de salariskosten, inclusief detachingskosten, sociale lasten en andere personeelskosten, een aandeel in de overige algemene beheerskosten, zoals deze uit de begroting van de eenheid sociale zaken en werkgelegenheid, in relatie tot het aantal formatieplaatsen kan worden vastgesteld."²⁵ Voor Ommen is dat:

²⁴ Jaarverslag 2017, SR IJssel - Vechtstreek, pagina 5

²⁵ GR SR, artikel 11.

	Instantie	Officiële stuk	Bedrag
2016	Gemeente Ommen	Begroting	geen opgave
	Gemeente Ommen	Jaarverslag	€117.000
	Sociale Recherche	Begroting	€26.921
	Sociale Recherche	Jaarverslag	€27.007
2017	Gemeente Ommen	Begroting	geen opgave
	Sociale Recherche	Begroting	€26.921
	Sociale Recherche	Jaarverslag	€26.921
2018	Gemeente Ommen	Begroting	geen opgave
	Sociale Recherche	Begroting	€27.546

Opvalt dat de gemeente Ommen de bedragen in de begroting niet opneemt. Ook ontwikkelingen bij de SR en eventuele risico's staan niet in de begroting. In het jaarverslag van 2016 vermeldt de paragraaf een verkeerd bedrag door €117.000 als bijdrage te noteren terwijl het €27.007 was. Uit het onderzoek is niet gebleken waarom de informatie ontbreekt of foutief was. De jaarverslagen van de SR zijn uitgebreid en informatief. Eventuele opmerkelijke zaken hieruit worden volgens betrokkenen aan de raad via de P&C-cyclus gemeld. Omdat volgens de ambtenaren in de onderzochte jaren niets opmerkelijks gebeurde was in de bestuursrapportage het niet nodig iets te melden. Vastgesteld moet verder worden dat informatie in de paragraaf verbonden partijen in de begroting ontbreekt, dat in de jaarrekening foutieve informatie over de bijdrage staat maar dat de volledige informatie *wel* voorhanden is in de vorm van de jaarverslagen van de SR. Het college heeft ook bij de SR een *actieve informatieplicht* en de raad heeft het *informatierecht*. Uit het onderzoek blijkt dat de SR tot weinig informatie-uitwisseling tussen college en raad heeft geleid.

	2016	2017	2018
Raadvragen aan het college?	Nee	Nee	Nee
Relevante, bruikbare informatie?	Summier niet relevant	Summier niet relevant	Summier niet relevant
Kadernota, begroting en jaarrekening op 15-4 ²⁶ bij de raad?	Geen van drieën is aan de raad gestuurd.	Geen van drieën is aan de raad gestuurd.	Geen van drieën is aan de raad gestuurd.
Zienswijze raad bij begroting?	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bij een centrumregeling keurt niet de raad de begroting, maar de portefeuillehouder de begroting goed. Een zienswijze is daarom niet van toepassing. Het college blijft wel verantwoording aan de raad verschuldigd. De raad heeft geen begroting en jaarrekening SR ontvangen en in de paragraaf bij de begroting en rekening is de informatie onvolledig. Statutair overlegt het bestuur en de afdelingshoofden tweemaal per jaar. Dat is in de onderzochte periode niet gebeurd. Hierover is de raad niet geïnformeerd. Tot slot is in de regeling bepaald dat elke gemeente per kwartaal verslag ontvangt. Uit het onderzoek bleek dat deze zijn verstrekt aan de gemeente Ommen, maar niet in het uitvoeringsoverleg worden vastgesteld. Het uitvoeringsplan *Hoogwaardig handhaven* bouwt voort op een beleidsplan eveneens uit 2015. Het door het college vastgestelde beleids- en

²⁶ Omdat de SR een Centrumregeling is, verplicht de wet niet de informatie (voor 15 april) aan de raad sturen. Uiteraard kan de beschikbare informatie wel met de raad worden gedeeld om te sturen en toezicht te houden op het beleidsterrein van de SR.

uitvoeringsplan zijn niet met de raad gedeeld. De raad krijgt over de SR alleen informatie in de P&C-cyclus, waarbij in de periode van dit onderzoek geen informatie met de raad in is gedeeld.

5.3.4. Betrokkenheid en grip raad

Raadsleden moeten zich met een centrumregeling volledig richten tot het eigen college. Uit de ontvangen documenten blijkt dat de raad geen vragen heeft gesteld over de SR en vrijwel geen informatie heeft ontvangen. Bij het onderzoek bleek dat ambtenaren en het college de *verhaalsregels* evalueren, ook hier heeft de raad geen informatie over gekregen of wordt hij bij betrokken.

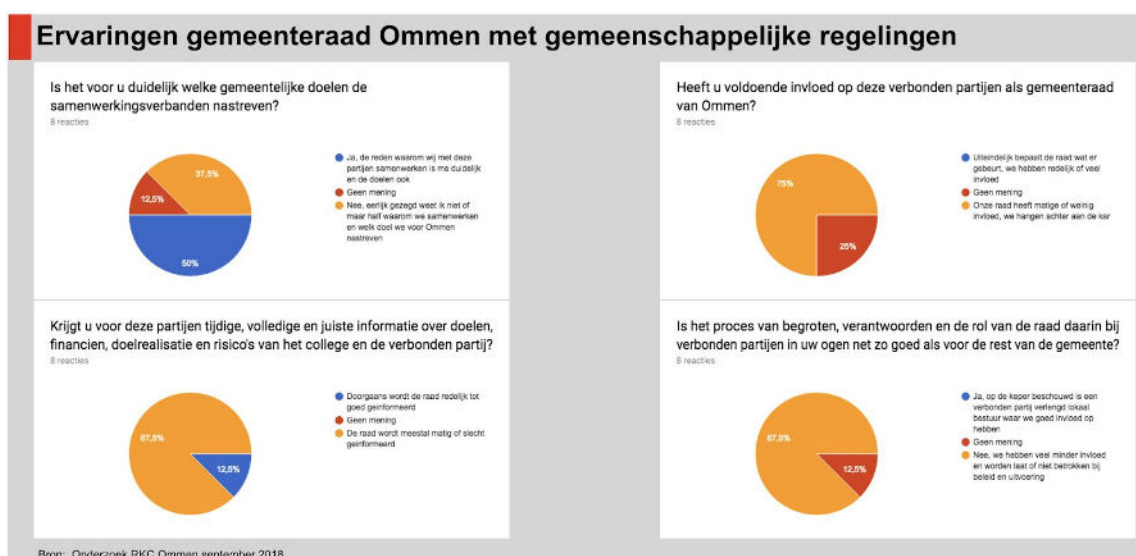
5.4 Lessen van de Bestuursdienst Ommen - Hardenberg

Met de fractievoorzitters sprak de rekenkamercommissie af om in de interviews zijdelings na te gaan wat de gemeente Ommen kan leren uit de ontvlechting van de gemeenschappelijke regeling Bestuursdienst Ommen - Hardenberg (BOH). In de interviews kwamen de volgende ervaringen van verschillende betrokkenen aan de orde, in tegenstelling tot de andere gegevens in dit onderzoek, is hier geen aanvullend ondersteunend onderzoek naar documenten gedaan. Uit de interviews bleek dat de BOH tot stand kwam zonder vooraf doelen vast te stellen of na te gaan of samenwerking kon werken; op basis van vertrouwen is de BOH gestart. De samenwerking kon op grote interesse van de raad in Ommen rekenen. Rapportages over de effecten van de BOH schoten wel eens tekort. De rol van de raad kan beter worden verankerd in de besturing van een verbonden partij indien voor de start het volgende wordt vastgelegd :

- Duidelijkheid over de opgave/ doel van de mogelijke samenwerking
- Duidelijkheid over de samenwerking in een onafhankelijk haalbaarheidsonderzoek
- Duidelijkheid over de toegevoegde waarde van de samenwerking voor de deelnemende gemeente Duidelijkheid over de overdracht van taken en bevoegdheden voor raad en college
- Duidelijkheid over de informatie die vanuit het samenwerkingsverband naar het college en de raad komt en welke sturingsmogelijkheden daarbij zijn voor het college en raad
- Duidelijkheid over taak, rol en beïnvloedingsmogelijkheden van de raad en het college bij verschillende soorten samenwerkingsverbanden

5.5 Ervaring van de raadsleden met verbonden partijen

Op 20 september sprak de rekenkamercommissie met een groep van 14 raads- en commissieleden. Bij de uitnodiging voor deze avond ging een enquête die acht mensen invulden. In het gesprek met de groep raads- en commissieleden toonden de onderzoekers de eerste resultaten. De groep herkende het beeld dat verbonden partijen na de oprichting geen prioriteit hebben en dat de raad weinig kennis van ze heeft waardoor de neiging ontstaat om “achterover te leunen”. De groep denkt dat tijdige bespreking van de stukken en beter gebruik van wettelijke instrumenten de afstand verkleint zolang de raad zich bewust is van de doelen van de verbanden.

Uit de enquête valt op te maken dat de respondenten de uitkomst van het gesprek bevestigen: men kent de reden van samenwerking, krijgt te weinig informatie, heeft nauwelijks invloed en ziet een duidelijk verschil met de controle op de taken die gemeente zelf uitvoert.

Algemene bevindingen uit hoofdstuk 5

10. De raad stelt in beperkte mate vragen, dient moties of amendementen in richting het college betreffende de doelrealisatie van het samenwerkingsverband. De raad van Ommen zoekt in haar toezichtsrol niet altijd andere gemeenteraden op, om het bestuur van het samenwerkingsverband ter verantwoording te roepen. Hierin is de gemeente Ommen niet uniek ook andere gemeenten worstelen hiermee.
11. Bij de GR GGD en bij GR Jeugdzorg casussen heeft de raad geen zienswijze ingediend in 2016, 2017 en 2018. Bij de GR Jeugdzorg heeft de raad de zienswijze procedure in handen van het college gesteld maar geen terugkoppeling gevraagd of gekregen.
12. Bij BOH is de les dat de raad van Ommen meer binnen de eigen bevoegdheden op hoofdlijnen moet sturen in plaats van op details. Bij een volgende samenwerking zou de raad vooraf duidelijker de doelen moeten vastleggen en de doelrealisatie volgen.
13. De werkzaamheden van de verbonden partijen worden niet structureel of incidenteel geëvalueerd.

Bevindingen over de Casus GGD

14. De wijziging van de GR is conform de wettelijke voorschriften verlopen.
15. In de regeling van de GGD staat niet duidelijk dat uitreden voor alleen wettelijke taken onmogelijk is.
16. Naast de wettelijke taken neemt Ommen nog 20 andere specifieke diensten van de GGD af waarvoor de raad soms impliciet soms in het verre verleden toestemming gaf.
17. Zonder een 0-meting stelde Ommen niet concreet meetbare doelen voor gezondheid op waardoor de prestaties van de GGD niet met de beginsituatie vergeleken kunnen worden.
18. De GGD geeft naast de verplichte stukken extra informatie. Een oplegnotitie van het college met uitleg wordt niet altijd verstrekt waardoor dan duiding grotendeels aan de raadsleden zelf toevalt.
19. De wettelijk verplichte informatie is tijdig bij de raad ingediend, behalve de verantwoording 2017.

Bevindingen over de Casus Jeugd

20. De wijziging van de GR is conform de wet verlopen.
21. Veel debat over Jeugd met de raad is informeel buiten raadsvergaderingen om, vastlegging ontbreekt en nagaan of toezeggingen na worden gekomen, is lastiger.
22. De facturering van Jeugd en de monitoring doet de gemeente Ommen nu zelf waardoor waardoor sneller zicht is op de kosten van de jeugdzorg.
23. Voor Jeugd heeft Ommen eigen beleid maar nog geen goede monitorfunctie operationeel.
24. De informatie in begroting en jaarrekening is enigszins verwarrend doordat de kosten van de regeling en de kosten van geleverde jeugdzorg soms wel en soms niet worden opgeteld.
25. De begroting en jaarrekening van Jeugd zijn niet altijd op tijd. In 2018 is de begroting 2019 en verantwoording 2017 bij het sluiten van dit onderzoek op 1 augustus nog niet ontvangen.

Bevindingen over de Casus Sociale Recherche

26. Wettelijk zijn voor de Sociale Recherche weinig voorschriften. De raad heeft geen aanvullende voorwaarden gesteld en krijgt daardoor vrijwel geen informatie. De jaarlijkse begroting en verantwoording van de SR aan het college krijgt de raad niet.
27. De informatie in de begroting en jaarrekening van Ommen schiet tekort om voor de raad toezicht te houden op de SR. Ook via de bestuursrapportages kreeg de raad in de onderzoeksperiode geen stuurinformatie.
28. Het beleidsplan voor de sociale recherche is niet met de raad besproken.
29. De evaluatie van de verhaalsregels is niet met de raad gedeeld.

6 - Conclusies en aanbevelingen

Uit het onderzoek naar de verbonden partijen en specifiek naar de drie gemeenschappelijke regelingen trekt de rekenkamercommissie Ommen in paragraaf 6.1 conclusies en doet aanbevelingen in paragraaf 6.2.

6.1 Conclusies

Uit het onderzoek concludeert de rekenkamercommissie:

1. *De gemeenteraad ervaart afstand tot verbonden partijen, dit is gelijk aan het landelijk beeld*
Gemeenteraden vinden het lastig om goed grip en controle te krijgen op regionale samenwerkingsverbanden, zo blijkt uit veel rekenkameronderzoeken. De gemeenteraadsleden van Ommen worstelen hier ook mee. De bewustwording van de sturingsinstrumenten en de rolopvatting van de raad kan beter, zo ook de informatievoorziening over verbonden partijen.
2. *De gemeenteraad is beperkt actief als het gaat om doelrealisatie en stuurt relatief veel op de uitvoering*
De gemeenteraad van Ommen is beperkt actief als het gaat om het controleren of verbonden partijen bijdragen aan de doelrealisatie voor de gemeente in de beleidsbepalende fase (aan de voorkant). De raad stuurt relatief meer op de uitvoering. De raad vindt het onderwerp complex en de invloed wordt als beperkt ervaren. De informatievoorziening is omvangrijk en lastig te doorgronden en ook is de rolopvatting voor de raad niet altijd duidelijk. Bij de gemeenschappelijke regelingen gaat het om de uitvoering van (ook voor de gemeente Ommen) belangrijke maatschappelijke taken, waaraan de gemeente Ommen substantieel financiële middelen levert.
3. *De gemeenteraad benut de zienswijze procedure bij verbonden partijen niet voldoende*
De raad van Ommen heeft de zienswijze procedure deels in handen gegeven van het college. Bij de casus GGD en Regionale Serviceteam Jeugd²⁷ heeft de raad geen aanleiding gezien om bij de begroting 2017, 2018 en 2019 een zienswijze in te dienen. De begroting van een samenwerkingsverband is een verplichte uitgave voor de gemeente en daarmee een beperking van het budgetrecht van de raad. Door als raad expliciet een zienswijze te overwegen neemt de greep op een verbonden partij toe.
4. *De gemeenteraad heeft geen algemeen beleid inzake verbonden partijen vastgelegd*
Ommen maakt geen gebruik van de mogelijkheid om de wettelijke eisen aan de informatie over verbonden partijen uit te breiden met een Nota verbonden partijen of algemene uitgangspunten toe te voegen aan de paragraaf verbonden partijen. Deelnemende gemeenten aan de GGD stelden in 2015 samen een Nota verbonden partijen op, die Ommen echter niet overnam of met de raad besprak. Zo'n Nota of beleidsuitgangspunten in de paragraaf zorgen er voor dat de raad meer greep kan krijgen op verbonden partijen.
5. *De voorschriften van het BBV en de Wgr worden voor een groot deel nageleefd*
De paragraaf verbonden partijen in de begroting en in de jaarrekening voldoet grotendeels aan de wettelijke (minimale) vereisten. Maar bij zeven van de negentien verbonden ontbreekt de financiële informatie deels of geheel. Ook de voorschriften van de Wgr worden niet altijd gevolgd. Door het gebrek aan deze informatie kan de raad de beschikbare stuurinstrumenten niet adequaat benutten. De wijzigingen in de gemeenschappelijke regelingen bij Regionale Serviceteam Jeugd en de GGD zijn conform de voorschriften uit de wet verlopen.
6. *In de begrotingsprogramma's ontbreekt soms uitleg hoe de verbonden partij bijdraagt aan gemeentelijk beleid*
Om als raad zicht te houden op het beleid en de bijdragen daarin van de verbonden partijen kan hij in de begroting en in de jaarrekening informatie vinden hoe de partijen bijdragen aan het gemeentelijke beleid van Ommen. Het BBV stelt dit verplicht en Ommen voldoet niet volledig aan deze wettelijke verplichting. Het gevolg

²⁷ De casus Sociale recherche is een centrumregeling, waar een zienswijze procedure niet van toepassing is.

hiervan is dat het voor de raad niet eenvoudig is om na te gaan hoe de verbonden partij aan de doelen van de gemeente Ommen bijdraagt, terwijl hij dit wel moet controleren.

6.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies van dit onderzoek beveelt de rekenkamercommissie uw raad aan:

1. *Gebruik als raad de wettelijke mogelijkheden om te controleren en te sturen*
 - a. Blijf als gemeenteraad bij belangrijke verbonden partijen vragen stellen aan het college over de bijdrage die de verbonden partij aan het eigen beleid van de gemeente Ommen levert. Aandachtspunt hierbij is, stuur actief aan de voorkant bij het instellen van een samenwerkingsverband (de beleidsbepalende fase) en wacht daarbij niet op de uitvoeringsfase.
 - b. Overweeg expliciet bij de begroting om een zienswijze in te dienen om het beleid bij te sturen als daartoe enige aanleiding is.
 - c. Maak hierbij gebruik van de mogelijkheid om contact te zoeken met andere deelnemende gemeenten en partijgenoten in andere deelnemende gemeenten in de verbonden partij.
 - d. Bespreek de mogelijkheid de belangrijkste verbonden partijen te laten volgen door twee raadsleden die zich in het wel een wee verdiepen en hierover jaarlijks, bij de behandeling van de begroting rapporteren.
 - e. Ook kan de raad een informatieavond organiseren waar een specifieke verbonden partij uitleg geeft en vragen beantwoordt.
 - f. Maak tot slot gebruik van een checklist zoals die als bijlage in dit rapport is opgenomen per fase waarin de verbonden partij zich bevindt.
2. *Vraag het college om de informatie over verbonden partijen aan de wet te laten voldoen*
 - a. Geef de informatie in de begroting en in de jaarlijkse verantwoording conform de voorschriften in het BBV en de Wgr zodat in de Paragraaf verbonden partijen alle informatie staat opgesomd.
 - b. Maak duidelijk in de programma's van de begroting en verantwoording wat de verbonden partij tegen welke kosten en opbrengsten bijdraagt aan de gemeentelijke doelen.
3. *Vraag het college om oplegnotities te maken*
 - a. Verbonden partijen verstrekken gemeenten veel informatie en de jaarlijkse begrotingen en verantwoordingen zijn voor raadsleden niet allemaal even toegankelijk. Geef daarom opdracht aan het college per verbonden partij door de beleidsambtenaar een korte samenvatting te laten maken waarin deze ingaat op de gevolgen voor Ommen, eerdere doelen, financiële risico's, afspraken nagaat wat er met de zienswijzen is gedaan en besloten is en eventueel opties aandraagt hoe de raad met zijn stuurinstrumenten kan reageren.
4. *Vraag het college om een Notitie verbonden partijen voor te bereiden*

Nadat de gemeente Zwolle in 2016 met de regio IJsselland een aan deze tijd aangepaste model-notitie verbonden partijen opstelde, koos Ommen ervoor deze niet in de gemeenteraad voor te stellen.

 - a. Geef het college de opdracht deze nota te actualiseren, aan de situatie in Ommen en aan de gemeenteraad voor te leggen. Hierdoor is voor de raad duidelijk welke spelregels met partijen wordt afgesproken.
 - b. Hierbij bevelen we aan in de financiële verordening op te nemen dat het college de Nota verbonden partijen eenmaal per vier jaar aanpast en aan de raad voorlegt.

Bijlage 1 - Beantwoording van de deelvragen in het onderzoek volgens normenkader

Voor het onderzoek formuleerde de RKC deelvragen met drie thema's. Per deelvraag geldt een norm of een beschrijving wanneer een norm niet kan. Naast de deelvraag staat een kort antwoord uit het onderzoek en een oordeel hierover.

I - Thema Beleid voor de verbonden partijen uit de paragraaf verbonden partijen van de gemeente

Deelvraag	Norm	Antwoord	Oordeel
1. Zijn er afwegingscriteria op basis waarvan besloten wordt tot een verbonden partij?	Afwegingscriteria om te besluiten tot een verbonden partij zijn vastgelegd en aan de raad kenbaar gemaakt bij voorkeur in de wettelijk onverplichte nota verbonden partijen.	Ommen heeft geen nota VP maar maakt bij oprichting per GR een afweging -zoals bij Jeugd- met afwegingscriteria.	deels
2. Welk algemeen beleidskader hanteert de gemeente voor de sturing van en controle op verbonden partijen? Voldoet dat kader aan de eisen uit het BBV en de Wet gemeenschappelijk regelingen (Wgr)?	De informatievoorziening in de paragraaf verbonden partijen bij begroting en jaarrekening wat betreft visie voldoet aan het BBV en de Wgr.	Ommen hanteert alleen wettelijke kaders en heeft niets toegevoegd in een nota VP en in de Financiële verordening.	deels
2a. Hoeveel geld is er op de begroting van Ommen bestemd voor thema's die in regionaal verband door verbonden partijen worden geleid?	<i>Beschrijvende vraag</i>	Ommen geeft 29% van de begroting van €51m uit via verbonden partijen en heeft aan hen geen borg of lening verstrekt.	nvt
2b. Welke doelen zijn geformuleerd en zijn die doelen concreet?	De doelen zijn concreet en de informatievoorziening over de doelen voldoet aan het BBV	In de jaarrekening en begroting staan in de paragraaf verbonden partijen bij drie partijen doelen conform de BBV, van de andere tien is onduidelijk of ze een doel in de begroting steunen.	deels
2c. In hoeverre sluiten de doelstellingen van de GR aan bij de maatschappelijke effecten die de gemeente Ommen voor haar inwoners wil realiseren?	De doelen van verbonden partijen zijn concreet en sluiten aan bij de lokale doelen van de gemeente Ommen	In bijlage 5 is lijst een alle 13 verbonden partijen opgenomen met de doelen en die sluiten deels aan bij de lokale situatie. Bij de nader- onderzochte drie casussen bleek dat de doelen aansluiten.	voldaan
3. Hoe is de rolverdeling tussen raad en college in kaderstelling en controle op verbonden partijen geregeld?	College en raad hebben afspraken om de rolverdeling voor grip op verbonden partijen vastgelegd	Bij elke verbonden partij worden rollen verdeeld bij gebrek aan vaste afspraken. De rolopvatting staat bij BOH ook ter discussie.	deels

II - Thema Uitvoering en informatievoorziening voor de drie casussen

Deelvraag	Norm	Antwoord	Oordeel
1. Hoe meet de gemeente of deze doelen gerealiseerd zijn?	<i>Beschrijvende vraag</i>	Ommen heeft bij elke nader- onderzochte VP een beleidsambtenaar die voor de portefeuillehouder de doelen in de gaten houdt en met de VP overlegt met rapportages van de VP. De ambtenaren wisselen nogal eens.	n.v.t.
2. Ontvangt de raad volledige, tijdige en juiste informatie van het college en de samenwerkingsverbanden?	De raad krijgt tijdige, relevante en bruikbare informatie om kaders/ doelen te stellen en financiële en beleidsmatige prestaties te controleren van verbonden partijen	De paragraaf VP is onvolledig. Van enkele VP krijgt de raad te laat informatie. De raad krijgt ook informatie zonder oplegnotitie die de stukken voor Ommen duidt voor beleid en risico's.	niet voldaan
2a. Wordt de gemeenteraad geïnformeerd door het college?	<i>Beschrijvende vraag</i>	Het college informeert veelvuldig formeel en vaak informeel. Naast stukken van de VP staat ook informatie in de P&C-cyclus. Niet alle stukken gaan naar de raad (SR). Dit is overigens niet wettelijk verplicht	n.v.t.

Deelvraag	Norm	Antwoord	Oordeel
2b. Welke informatie gaat naar de gemeenteraad?	De informatievoorziening aan de raad over de drie casussen voldoet aan het BBV, de Wgr, GR en de interne regels	Naast de stukken van de VP krijgt de raad informatie in de P&C-cyclus. Niet alle stukken gaan naar de raad (SR).	deels
2c. Zijn daarvoor regels zijn vastgesteld?	<i>Beschrijvende vraag</i>	In de regelingen staan regels, omdat Ommen geen Nota VP heeft, ontbreken nadere regels.	n.v.t.
2d. Voldoet de informatievoorziening aan de regels (interne regels, BBV en Wgr) die daarvoor zijn vastgesteld?	De informatievoorziening aan de raad over de drie casussen voldoet aan het BBV, de Wgr, de GR en de interne regels	De informatievoorziening voldoet niet volledig aan het BBV, de Wgr en de overige regels	deels
2e. Kan de gemeenteraad daarmee sturen en doet zij dat ook?	<i>Beschrijvende vraag</i>		n.v.t.
3. In hoeverre kunnen de gemeente Ommen en de andere deelnemende gemeenten in de VP in de praktijk invloed uitoefenen op deze VP?	<i>Beschrijvende vraag</i>	In de praktijk <i>kan</i> de raad formeel en informeel invloed uitoefenen, in de wet en regelingen is genoeg mogelijk. De wijze waarop het college de raad erbij betrekt beperkt die invloed enigszins en het eigen initiatief van de raad is beperkt.	n.v.t.

III - Thema Betrokkenheid en grip gemeenteraad bij de drie casussen

Deelvraag	Norm	Antwoord	Oordeel
1. In hoeverre maakt de gemeenteraad actief gebruik van sturingsmogelijkheden die het heeft?	De raad kent zijn sturingsinstrumenten en zet ze desgewenst in	De raadsleden zijn niet allemaal goed op de hoogte van de sturingsinstrumenten en zetten ze ook niet altijd in	deels
1a. Weten de raadsleden waar ze wel en waar ze geen invloed op hebben als het gaat om Verbonden Partijen. Waar ruimte zit en waar niet?	De raad kent zijn sturingsinstrumenten en zet ze desgewenst in	idem	deels
1b. Heeft de gemeenteraad het gevoel dat zij hier voldoende grip op heeft?	<i>Beschrijvende vraag</i>	De gemeenteraad heeft niet altijd het gevoel hier voldoende grip op te hebben.	n.v.t.
1c. Hoe groot is de invloed van de raad werkelijk?	<i>Beschrijvende vraag</i>	De invloed van de raad hangt af van de samenwerkingsvorm en of de meerderheid van de vertegenwoordigende gemeenten hetzelfde wil. Het bestuur van de VP kan dan het standpunt niet makkelijk negeren.	n.v.t.
1d. Wordt er gestuurd op concrete prestaties, wordt gekeken naar geleverde prestaties, wat die prestaties kosten en wordt gestuurd op outcome?	De raad kent zijn sturingsinstrumenten en zet ze desgewenst in	De gemeenteraad heeft niet voldoende toegankelijke informatie om te sturen op concrete prestaties en outcome.	deels
2. Ervaart de gemeente Ommen knelpunten t.a.v. de sturing, controle, verantwoording en toezicht m.b.t. de GR's en wat zijn mogelijke verbeteringen en leerpunten?	<i>Beschrijvende vraag</i>	De mogelijkheden voor verbetering zijn in de aanbevelingen opgenomen.	n.v.t.

Bijlage 2 - Checklist nieuwe verbonden partijen

Raadsleden dienen voor verbonden partijen op vergelijkbare wijze kaders te stellen en te controleren als bij ander gemeentelijk beleid ondanks gevoel dat ze weinig invloed hebben. En dat gevoel hebben veel raadsleden, getuige het aantal rekenkameronderzoeken naar dit onderwerp: RKC Midden-Drenthe telde er 30. Hieruit stelden ze een lijst samen met de belangrijkste vragen voor raadsleden. Voor dit onderzoek is dit geactualiseerd en omgezet naar de situatie in Ommen, mede op basis van de ervaringen met de BOH. De invloed van de raad hangt af van de fase waarin de samenwerking is:

In de aanloop- en oprichtingsfase heeft de raad invloed op de afspraken, bij de uitvoeringsfase ligt het meeste vast en kan de inrichting alleen wijzigen met medewerking van alle partijen (lees: andere raden, soms wel meer dan 10). Raden letten dus bij de eerste twee fases op de belangen van de eigen gemeenten. In Ommen speelt nu de ontvlechting van de Bestuursdienst. Na 1 januari kan de raad misschien worden gevraagd of met nieuwe samenwerking met andere gemeenten wordt ingestemd. Uit het onderzoek bleek dat niet naar nieuwe gemeenschappelijke regelingen wordt gekeken maar de gemeente inkooprelaties onderzoekt. Als deze voorstellen de raad bereiken, dan is het raadzaam de vragen die bij de aanloofphase gesteld moeten worden, na te lopen:

Checklist bij het aangaan van een nieuwe verbonden partij **1 - AANLOOPFASE**

- 1 Is duidelijk welk publiek belang van de gemeente Ommen de samenwerking dient?
 Hoe evalueert het college of het publieke belang daadwerkelijk is gediend?
definieer daarbij een gezamenlijk doel en motieven voor het aangaan van de verbonden partij
- 2 Zijn taken die Ommen overdraagt aan de verbonden partij vermeld in de raadsstukken?
 Ligt het hele proces van aangaan van een nieuwe partij vast in een raadsbesluit / notulen?
- 3 Is duidelijk welk financieel belang tussen Ommen en de nieuwe verbonden partij ontstaat?
 Is duidelijk welke risico's de nieuwe verbonden partij voor Ommen meebrengt?
- 4 Is duidelijk waarom het college een verbonden partij voorstelt?
 Is deelname van de gemeente Ommen aan de nieuwe verbonden partij echt nodig?
 Zijn de voordelen en nadelen van de verbonden partij voor Ommen duidelijk?
 Zijn externe deskundigen naar een 'second opinion' gevraagd?
- 5 Is de voorgestelde vorm van verbonden partij de beste keuze voor Ommen?
 Kunnen de doelen van Ommen eventueel met een alternatieve vorm bereikt worden?
De gekozen rechtsvorm Ommen heeft gevolgen voor de risico's:

Stichting: het financiële risico is beperkt tot de middelen die aan de stichting worden toegewezen. Bestuurlijke risico (de gemeente zit in principe niet in het bestuur): is laag, omdat bestuurder slechts aansprakelijk zijn voor onbehoorlijk bestuur, gemeente heeft meestal een subsidie relatie.

Vennootschap: het financiële risico is het geïnvesteerde vermogen van de gemeente. Bestuurlijke risico's zijn groter dan bij een stichting omdat gemeentelijke bestuurders deelnemen meestal als aandeelhouder, maar geen directe invloed hebben vanwege de beperkte gedeelte van de aandelen.

Gemeenschappelijke regeling: het financiële risico, de gemeente is volledig financieel aansprakelijk voor alle tekorten en/of schulden van de organisatie, naar rato van het belang. Bestuurlijk risico: hoog omdat gemeente zitting heeft in bestuur van de organisatie.

Bron: Sturing en controle verbonden partijen, rekenkamercommissie MiddenDrenthe, 2015

Wanneer de gemeente na de aanloopfase verder gaat en een partij op wil richten, kan de raad deze vragen stellen:

Checklist bij het oprichten van een nieuwe verbonden partij		2 - OPRICHTINGSFASE
1	☐ Leg duidelijke afspraken met de verbonden partij vast over prestaties, te weten over <ul style="list-style-type: none"> ☐ precieze doelen ☐ afspraken over nakoming van verplichtingen, zoals de begroting en jaarrekening op tijd sturen ☐ afbakening van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de gemeente Ommen ☐ afspraken rond risico's, risicoverdeling en de wijze waarop deze worden beheerst ☐ afspraken over evaluatie van de sturingsrelatie ☐ omgang met ontbindingsvoorwaarden 	
2	☐ Is de informatie aan de raad afgestemd op de doelen en afspraken uit punt 1? ☐ Krijgt de raad ook kwalitatieve informatie over klachten en knelpunten?	
3	☐ Is er periodieke een vergelijking met vergelijkbare partijen afgesproken? (benchmarking) ☐ Zijn audits door externe deskundigen afgesproken met rapportage aan de raad?	
4	☐ Is de rol van opdrachtgever en eigenaar binnen het college en de gemeente gescheiden?	
5	☐ Is uittreding uit de nieuwe verbonden partij vanuit Ommen's belang goed geregeld?	
6	☐ Krijgt de gemeenteraad gedurende de aanloop- en inrichtingsfase op initiatief van de portefeuillehouder de laatste informatie en belangrijke wijzigingen te horen?	

Bron: Sturing en controle verbonden partijen, rekenkamercommissie MiddenDrenthe, 2015

Maar natuurlijk hebben raadsleden vooral te maken met bestaande regelingen. Voor elk van die regelingen zouden bij de behandeling van de gemeentelijke begroting, maar ook de behandeling van de begroting van de verbonden partij de onderstaande vragen gesteld kunnen worden:

Checklist bij het uitvoeren van een verbonden partij		3 - UITVOERINGSFASE
1	☐ Worden de afspraken over de informatievoorziening aan de raad nageleefd? (worden de jaarstukken, tussentijdse rapportages van verbonden partijen, voorzien van advies geagendeerd voor vergaderingen?)	
2	☐ Worden in de paragraaf verbonden partijen bij de begroting de doelstellingen om deel te nemen in de verbonden partij expliciet gemaakt?	
3	☐ Worden in de programma's van de gemeentelijke begroting en jaarverslag de relatie met de doelstellingen van de gemeente en de ontwikkelingen bij de verbonden partij expliciet gemaakt?	
4	☐ Biedt de rapportage van de verbonden partij voldoende informatie over doelstellingen en prestaties om een oordeel te vormen over het gevoerde beleid?	
5	☐ Maakt de raad gebruik van het "recht" om een zienswijze in te dienen over het beleid van de verbonden partij?	
6	☐ Krijgt de raad eenmaal per vier jaar per verbonden partij een evaluatie waarin de uitgangspunten uit de aanloop- en oprichtingsfase worden nagelopen?	
6	☐ Krijgt de raad periodiek, maar ten minste eenmaal per vier jaar, een inventarisatie van de risico's van het college en de verbonden partij?	

Bron: Sturing en controle verbonden partijen, rekenkamercommissie MiddenDrenthe, 2015

Bijlage 3 - De paragraaf verbonden partijen in begroting en jaarverslag en het BBV

In de tabel hieronder staat of de informatie in de paragraaf verbonden partijen in de jaarrekening van 2016 en de begroting van 2018 aan de eisen uit het BBV voldoet:

1. de naam en de vestigingsplaats
2. het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
3. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar
4. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar
5. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar

Naam Verbonden partij	Begroting 2018					Jaarrekening 2016				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
GGD IJsselland	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bestuursdienst Ommen - Hardenberg	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Jeugdzorg IJsselland - Zwolle	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Unit Sociale recherche Zwolle	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Veiligheidsregio IJsselland Zwolle	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Omgevingsdienst IJsselland Wijhe	■	■	■	■	■					
EURegio Gronau - Enschede	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
VNG	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dataland Gouda	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
NV BNG	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
NV Vitens	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Publiek belang elektriciteitsproductie Den Bosch	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verkoop vennootschap Den Bosch	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verordening Enexis Den Bosch	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
CBL Vennootschap ASA risicofonds	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
NV Rova Zwolle	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
NV Enexis Den Bosch	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
NV Wadinko	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
CSV Amsterdam Den Bosch	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■	de informatie goed/ voldoende is opgenomen in de paragraaf
■	de informatie in de paragraaf matig is ingevuld
■	de informatie ontbreekt voor een groot deel of geheel in de paragraaf

Bijlage 4 - Aan de raad verstuurde informatie over de drie casussen

	CASUS GGD Begroting, rekening en begrotingswijzigingen	Wijziging GR	Info van AB of DB	Beleid en overige info
2016	<p>Begroting 2017 en MJR 2018-2010: kaderbrief in december en met een summier brief van de GGD aan raad over procedure en inhoudelijke ontwikkelingen van voorkomen van ziekten naar gezondheid is een middel voor mensen om deel te nemen aan de maatschappij, waardoor de GGD meer gaat samenwerken met partijen op andere beleidsterreinen. Het is geen specifieke brief voor Ommen</p> <p>Begrotingswijziging 2016 nr 1: brief GGD met daarin de optie tot een zienswijze brief is nogal technisch en voor de uitleg wordt verwijzing naar een paragraaf in de rapportage die als bijlage is meegestuurd. De paragraaf is lastig te duiden.</p> <p>Begrotingswijziging 2017 nr 1: brief GGD met daarin optie zienswijze, Technische brief over een financiële verschuiving, Raad stemt zonder beraadslaging of hoofdelijke stemming in met de wijziging, geen zienswijze.</p> <p>Kaderbrief voor begroting 2018, 22 dec. 2016: stuk over ontwikkelingen in programma gezondheid</p> <p>Brief bij de jaarstukken 2015</p>	<p>Raadsvoorstel tot het verlenen van toestemming tot derde wijziging GR geeft duiding aan wijzigingsvoorstel. Raad heeft op 22 september 2016 toestemming gegeven. De correspondentie hierover is duidelijk</p>	<p>geen</p>	<p>Lokaal gezondheidsbeleid "Naar een Gezond en Vitaal Ommen, dat doen we Samen!" 30 juni 2016, raadscommissie</p> <p>geschil asbest: brief college 3 november 2016 geeft duidelijkheid over het geschil asbest en persbericht 2 november, zit slechts een dag tussen</p>
2017	<p>Begroting 2018 en MJR 2019-2021: gebaseerd op de kaderbrief er is nieuw voor de leesbaarheid een bestuurlijke samenvatting opgenomen in de begroting. Forse toename gemeentelijke bijdrage komt door overheveling van gelden Jeugdgezondheidszorg 0-4 van DVO naar basispakket. Toelichtende brief van de GGD is niet specifiek voor Ommen en is summier.</p> <p>Begrotingswijziging nr 2: tekort GGD 197.000, brief van het DB aan raden geeft aan dat er een mogelijkheid is voor de raad op een zienswijze maar verwijst verder naar de paragraaf in de bestuursrapportage GGD . Het is een behoorlijk technische brief zonder nadere uitleg van college aan raad.</p>		<p>geen</p>	<p>kerngegevens met een toelichtende brief van het college aan de raad, de brief geeft weinig duiding,</p> <p>Toezicht kwaliteit Wmo 2015:DVO duidelijk voor Ommen, raadsbrief dat ontwikkelingenbrief de kaderbrief vervangt.</p>
2018	<p>Begroting 2019 en MJR 2020-2022: nieuw is dat deze begroting niet stoelt op de kaderbrief zoals vorige jaren. De bestuurlijke toelichting is summier op beleidsinhoudelijke onderwerpen en iets uitgebreider op financiële aspecten</p>		<p>terugkoppeling hoofdlijnen AB vergaderingen aan raad</p>	<p>presentatie raad lokaal gezondheidsbeleid</p>

	CASUS JEUGD Begroting, rekening en begrotingswijzigingen	Wijziging GR	Info Bestuur van de GR	Beleid en overige info
2016	Collegevoorstel aan de raad: instemmen met verlenging GR, kennis nemen van de begroting 2017 en geen zienswijze indienen en voorlopige jaarrekening 2015 voor kennisgeving aan te nemen. Toelichtende brief geeft duiding. Q2 2016 rapportage is ter inzage beschikbaar en wordt in raadsvoorstel samengevat	Voorstel van college om GR aan te passen en te verlengen tot 2017 mede op basis van evaluatie BMC. Stuk geeft duiding aan wijziging. Raad neemt voorstel college over.	geen	Visie Jeugdhulp IJsselland 2017 - 2020, wordt in paragraaf 5.2.2. nader uitgewerkt. Toelichting in raadsvoorstel geeft veel duiding
2017	Begroting 2018 en MJR: aanbiedingsbrief van BVO aan raad met uitleg van de procedure. Oplegger voor de raad bevat veel informatie maar met relatief weinig uitleg (ingewikkeld) over de apparaatskosten en bijdrage per gemeente Brief aan raad van colleg betreft Q2 2017 , raad wordt geïnformeerd over financiële risico's die nog niet goed duidelijk zijn maar wel duiden op tekort. Voorgesteld wordt om Q3 af te wachten.	Op duidelijk voorstel van het college besluit de raad in te stemmen met de gewijzigde GR BVO regionaal service-team Jeugd IJsselland, mede op basis van de Evaluatie Jeugdzorg Regio IJsselland	geen	Oplegger bij een overeenkomst informeert de raad over de inkoopstrategie 2018 maar maakt de invloed de raad niet duidelijk. Raadsvoorstel 21 december 2017 , raad krijgt voorstel met duiding om in te stemmen met notitie "De kinderen en jongeren in de gemeente Ommen." Maar de verwijzing naar de nota "Om elkaar" is niet concreet evenals de monitor. zie paragraaf 5.2.2. rapport aanpassing verordening MO en Jeugdhulp , kaders worden aangepast op uitspraken Centrale raad van Beroep en rechtbank jurisprudentie.
2018	Geen begroting en rekening opgestuurd.		geen	

	CASUS SOCIALE RECHERCHE Begroting, rekening en begrotingswijzigingen	Wijziging GR	Info van Bestuurlijk Overleg	Beleid en overige info
2016	geen	n.v.t.	geen	geen
2017	geen	n.v.t.	geen	geen
2018	geen	n.v.t.	geen	geen

Bijlage 5 - Overzicht doelen verbonden partij in de begroting

	doelen paragraaf verbonden partijen	doelen in programma's bij de begroting
Jeugdzorg	Niets vermeld.	programma Jeugdig Ommen, heeft geen concrete doelen opgenomen van de Jeugdzorg, wel een vermelding
Bestuursdienst	Niet vermeld.	Niets vermeld.
GGD	GGD IJsselland: voor een gezonde samenleving (Missie december 2016). Gezondheid wordt gezien als het vermogen van mensen om zich aan te passen en eigen regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. Gezondheid is een belangrijke voorwaarde om te kunnen meedoen in de maatschappij.	programma zorgzaam Ommen, heeft geen concrete doelen opgenomen van de GGD, wel een vermelding
Sociale Recherche	Doel van de regeling is het inrichten van een samenwerkingsverband met betrekking tot het voorkomen en de opsporing van fraude met de door de gemeente uit te voeren sociale zekerheidsregelingen.	Niets vermeld.
Veiligheids-regio	Veiligheidsregio IJsselland werkt als brandweer, politie, geneeskundige hulpverlening met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis.	programma veilig Ommen, Minder persoonlijke en materiële schade, handhaven paraatheid en minder loze meldingen en Crisiscentrum binnen 1 uur na alarmering inzetbaar en de planvorming is gebaseerd op actueel risicobeleid.
Omgevings-dienst	Doel is om een optimale balans aan te brengen tussen een duurzame leefomgeving en nieuwe initiatieven. Deze gedachte vatten zij samen in hun missie: Omgevingsdienst IJsselland. Waarborgt de leefomgeving, versterkt bedrijven. De Omgevingsdienst IJsselland wil een hoogwaardige bijdrage leveren aan een veilige, gezonde, aantrekkelijke en duurzame omgeving om in te wonen, werken en leven. Onder het motto 'Lokale binding, regionale bundeling' combineert de Omgevingsdienst nabijheid met schaalvergroting. De verbinding van kwaliteitsverbetering en efficiencywinst komt zo binnen bereik.	programma duurzaam Ommen, Op basis van duidelijke kaders uitvoering geven aan de WABO (milieu) op gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Euregio	De Euregio wil een bijdrage leveren aan de welvaart en het welzijn in het grensgebied en het bevorderen van wederzijds begrip tussen de mensen. De Euregio houdt daarbij rekening met mogelijke culturele verschillen tussen de Nederlandse en Duitse samenleving.	Niets vermeld.
Dataland	Dataland ondersteunt de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke Geo-, WOZ- en vastgoedinformatie door -actieve kwaliteitsbewaking, -vertegenwoordiging van het gemeentelijk belang, -organisatie en coördinatie van het Gemeentelijk Geoberaad (i.s.m. VNG); een landelijk ambtelijk en bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie. Verder is deelname niet anders te zien dan een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-government, dienstverlening, een transparante en betrouwbare overheid evenals de stroomlijning van basisgegevens.	Niets vermeld.
VNG	Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners.	Niets vermeld.

	doelen paragraaf verbonden partijen	doelen in programma's bij de begroting
BNG	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	Niets vermeld.
Rova	Voortdurend wordt gestreefd naar optimalisatie in drie centrale thema's, te weten: duurzaamheid (verbetering milieurendement; bijdrage aan gemeentelijke klimaatdoelstellingen), financiën (lagere tarieven voor de burgers; dus geen winstmaximalisatie) en maatschappij (een leefbare omgeving voor wonen en werken).	Niets vermeld.
Vitens	Vitens bestaat uit meer dan 1.700 mensen die zich verbonden voelen door een passie voor water. Vitens werkt voortdurend aan het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater van topkwaliteit.	Niets vermeld.
Wadinko	Het bevorderen van werkgelegenheid in die provincie bij voorkeur op gebied van kunststoffen en milieutechnieken één en ander in de ruimste zin, waarbij de vennootschap bij het nastreven van bovengenoemde doelstellingen zal handelen overeenkomstig hetgeen in de markt waarin zij opereert gebruikelijk is.	Niets vermeld.

Bijlage 6 - Bronnen

Geïnterviewden

Ter verdieping van dit onderzoek zijn negen interviews gehouden. De gespreksverslagen van deze interviews zijn ter verificatie aan de gesprekspartners voorgelegd en geaccordeerd. De verslagen dienen als achtergrondinformatie voor de Nota van Bevindingen. De lijst van geïnterviewde personen is bekend bij de rekenkamercommissie.

presidium gemeenteraad Ommen
secretaris gemeente
portefeuillehouder drie regelingen
twee ambtenaren voor de GGD
twee ambtenaren voor Jeugd
twee ambtenaren voor de sociale recherche
medewerker GGD
medewerker SR
medewerker van Jeugdzorg IJsselland

Van de gemeente Ommen

Begroting 2018, gemeente Ommen
Financiële beheersverordening, 2017, gemeente Ommen
Jaarrekening en jaarverslag, 2016, gemeente Ommen
Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad, 2013, gemeente Ommen
Accountantsverslag 2016, gemeente Ommen
Managementletter 2016, gemeente Ommen

Casus GR Sociale Recherche

Gemeenschappelijke regeling sociale recherche ijsselvechtstreek, 15 oktober 2012
Agenda BO, 13 december 2017
Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek, 15 oktober 2012
Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek, 13 december 2017
Gemeenschappelijke regeling sociale recherche ijssel-vechtstreek, 2012
Memo uittreding Dronten, 9 oktober 2017
Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek, 16 juni 2016
Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek, 28 juni 2017
Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek, 8 februari 2017
Notulen uitvoeringsoverleg sociale recherche ijsselvechtstreek, 17 mei 2017
Notulen uitvoeringsoverleg sociale recherche ijsselvechtstreek, 11 mei 2017
SR ijsselvechtstreek begroting 2017
SR ijsselvechtstreek begroting 2018
SR ijsselvechtstreek jaarrekening 2016
SR ijsselvechtstreek jaarrekening 2017
SR ijssel vechtstreek jaarverslag 2016
SR ijsselvechtstreek jaarverslag 2017
Uitvoeringsplan hoogwaardige handhaving met 7 bijlagen
Aanvullende beleidsregels boete gemeente Ommen, 24 November 2014
Beleidsplan hoogwaardige handhaving Ommen 2015
Beleidsregels terug en invordering ommen, 1 januari 2015
Besluit bijstand hypotheek gemeente Ommen 2015
Publicatie beleidsregels terugvordering, boete c.a. Ommen, 1 januari 2015
Uitvoeringsplan Hoogwaardige Handhaving Ommen, 1 januari 2015
College voorstel Ommen, maart 2015

Bekendmaking beleids- en uitvoeringsplan Hoogwaardige handhaving Ommen, 17 maart 2015
Collegevoorstel Ommen, 17 maart 2015
Jaarverslag sociale recherches ijssel-vechtstreek 2015
Notulen uitvoeringsoverleg, 11 mei 2016
Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek,, 16 juli 2016
Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek,, 8 februari 2017
Notulen sociale recherche, 17 mei 2017
Concept-Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek,, 28 juli 2017
Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek,, 28 juli 2017
Memo uittreding Dronten GR, 9 oktober 2017
Concept-Notulen bestuurlijk overleg sociale recherche ijsselvechtstreek, 13 december 2017
Cijfermatig overzicht 1ste kwartaal 2018

Casus GR Jeugdzorg

2^e kwartaalrapportage BVO jeugdzorg ijsselland, 2017
Aanbiedingsbrief gemeenteraad Ommen BVO-begroting
Advies participatieraad Ommen
Afrekening financiering SVB PGB, 4 september 2017
Begroting 2018
College, september 2017, Inkoop jeugdhulp 2018 bijlagen 0 tot 10
Brief raad inkoopstrategie jeugdhulp 2018, 23 mei 2017
Collegevoorstel Inkoop jeugdhulp 2018 wijzigingen administratie protocol, 10 oktober 2017
Collegevoorstel regionale samenwerking Jeugdzorg, 31 mei 2016
Collegevoorstel besluitvorming gemeenschappelijke regeling BVO, 7 november 2017
Concept begroting 2018 GR jeugdzorg IJsselland, 20 juni 2017
Eindafrekening exploitatiekosten BVO en BTW 2016, 23 oktober 2017
Evaluatie Gemeenschappelijke regeling uitvoeringsorganisatie jeugdzorg regio ijsselland, 2016
Gewijzigd administratie protocol jeugd regio ijsselland voor het jaar 2018 en verder, 29 september 2017
GR jeugdzorg, 28 december 2017
GR oud en nieuw
Inkoop jeugdhulp 2018 raamovereenkomst en administratie protocol regio ijsselland, 12 september 2017
Inkoopstrategie jeugdhulp 2018, 23 mei 2017
Inkoopstrategie jeugdhulp, april 2017
Integraal voorstel jeugdhulp, 24 november 2017
Klachtenreglement GR uitvoeringsorganisatie jeugdzorg ijsselland, 23 mei 2017
Klachtenreglement GR uitvoeringsorganisatie jeugdzorg ijsselland
Mandaat klachtenreglement GR uitvoeringsorganisatie jeugdzorg
Oplegger BVO begroting 2018
Q3 2015-Rapportage betreffende uitputting regionaal budget jeugdzorg ijsselland, 30 september 2015
Raadsvoorstel visie Jeugdhulp ijsselland 2017-2020, 17 november 2016
Verlenging gemeenschappelijke regeling jeugdhulp ijsselland, 21 december 2017
Verlenging gemeenschappelijke regeling uitvoeringsorganisatie jeugdzorg ijsselland, 4 oktober 2016

Voorlopige jaarrekening 2015 en concept begroting 2017 GR uitvoeringsorganisatie jeugdzorg ijsseiland, 29 april 2016
 Raamovereenkomst, 12 september 2017
 Stand van zaken zorguitputting jeugdzorg 02 2017, 24 oktober 2017
 Toezicht begroting 2018, 4 oktober 2017
 Visie jeugdhulp ijsseiland, oktober 2017
 Voorschot 2017 uitvoerkosten, 10 januari 2017
 Vragenlijst inkoopstrategie jeugdhulp, april 2017

Casus GR GGD

Aanbiedingsbrief kerngegevens, 18 april 2017
 Afschrift brief provincie aan GGD ijsseiland over toezichtvorm begroting 2017, 4 november 2016
 Afspraken delen informatie GGD-Gemeenten toezicht WMO, 12 juni 2017
 Bijlage Afspraken delen informatie GGD-Gemeenten toezicht WMO, 12 juni 2017
 Begroting 2017 gemeente Ommen
 Begroting 2018 gemeente Ommen
 Begrotingswijziging GGD 2017-1, 23 augustus 2017
 Bestuursagenda vernieuwing basistaken, maart 2015
 Brief geschil GGD-gemeente Zwolle, 3 november 2016
 Dienstverleningsovereenkomst kwaliteitstoezicht WMO, 7 maart 2017
 Document 2098089 overzicht wettelijke GGD taken inhoud document, 2016
 Document 2098090 overzicht wettelijke GGD taken inhoud document, 2016
 Document 2150331 persbericht uitkomsten GGD gezondheidsmonitor 2016 inhoud document, 7 januari 2018
 Document 2249845 programmabegroting GGD 2019 ijsseiland inhoud document, 9 april 2018
 DVO GGD kwaliteitstoezicht getekend 020517, 2 mei 2017
 DVO GGD kwaliteitstoezicht, 6 februari 2017
 Eindrapport renovatie kantoor GGD, 23 juni 2016
 Gezondheidsnota, juni 2016
 GR GGD, 21 december 2016
 Initiërend document 2035892 afschrift brief aan GGD ijsseiland over de toezichtvorm begroting 2017 inhoud document (2) 4 november 2016
 Jaarstukken GGD 2016, 13 april 2017
 Jaarverslag 2015 inhoudelijke-financieel, 13 april 2016
 Lokaal gezondheidsbeleid "Naar een Gezond en Vitaal Ommen, dat doen we Samen! 2016-2019
 Kaderbrief programmabegroting 2018, 23 december 2016
 Kerngegevens ijsseiland, 2017
 Kerngegevens gemeente Ommen, 2017
 Machtiging DVO kwaliteitstoezicht, 7 maart 2017
 Ontwikkelingenbrief GGD, 12 december 2017
 Ontwikkelingenbrief GGD PG nieuw jasje, 13 december 2017
 Overzicht wettelijke taken, 2016
 Persbericht asbest kantoor GGD, 2 november 2016
 Preadvies Agenda overleg AB, 17 maart 2016
 Preadvies Agenda overleg AB, 16 maart 2017
 Preadvies Agenda overleg AB, 22 maart 2017
 Preadvies Agenda overleg AB, 17 december 2015
 Preadvies Agenda overleg AB, 17 maart 2016
 Preadvies Agenda overleg AB, 8 maart 2018

Preadvies Agenda overleg AB, 9 november 2017
 Preadvies Agenda overleg AB, 2 november 2016
 Preadvies Agenda overleg AB, 14 december 2017
 Presentatie raad Ommen, 15 februari 2018
 Programmabegroting 2019, 9 april 2018
 Rapportage asbest kantoor GGD, 26 september 2016
 Terugkoppeling hoofdlijnen AB GGD Ijsseiland, 8 maart 2018
 Vergaderset overleg AB, 17 maart 2016
 Vergaderset overleg AB, 16 maart 2016
 Vergaderset overleg AB, 23 juni 2016
 Vergaderset overleg AB, 22 juni 2017
 Vergaderset overleg AB, 22 juni 2017
 Vergaderset overleg AB, 8 maart 2018
 Vergaderset overleg AB, 9 november 2017
 Vergaderset overleg AB, 2 november 2016
 Vergaderset overleg AB, 14 december 2017
 Jaarverslag 2017 gemeente ommen
 3^e wijziging GR GGD raadsvoorstel bijlage, 19 mei 2016
 Besluit algemeen bestuur over wijziging gemeenschappelijke regeling GGD, 15 december 2016
 Collegebesluit tot 3^e wijziging gemeenschappelijke regeling GGD ijsseiland, 16 augustus 2016
 Concept toelichting besluit tot verlenen toestemming 3^e wijziging gemeenschappelijke regeling ijsseiland
 Afsprakenlijst, 7 december 2017
 Kerngegevens GGD ijsseiland 2015 Ommen regio en bijlage weekberichten, 22 april 2016
 Beantwoording technische vragen jaarstukken 2017 ommen versie college
 Begrotingswijziging 2017 GGD, 9 oktober 2017
 Besluit tot verlenen toestemming 3^e wijziging GR GGD raadsvoorstel, 22 september 2016
 Besluitenlijst raad, 22 september 2016
 Brief college 3^e wijziging GR GGD, 24 juni 2016
 Concept programmabegroting 2017, 31 maart 2016
 Concept programmabegroting 2018, 28 maart 2017
 Concept programmabegroting 2019, 6 april 2018
 Ingekomen stuk GGD ijsseiland, 6 oktober 2016
 Memo inzet middelengebruik, 15 februari 2018
 Nieuwe directeur GGD en GHOR ijsseiland weekbericht
 Onderzoek samen naar beter gemeente Dalfsen gemeenteraad 13, oktober 2015
 uitnodiging regionale bijeenkomsten over Gr, Omgevingsdienst veiligheidsregio en regionaal serviceteam Ijsseiland
 Technische vragen fractie LPO begroting en meerjarenraming, 18 april 2018
 Agenda werkgroep governance en opbrengst bespreking, 22 juni 2017

Overige bronnen

Gemeente Governance, Handboek verbonden partijen, 'Twee voeten in een sok', Deloitte, 2006
 Grip op regionale samenwerking, handreiking voor gemeenteraadsleden en griffiers, 2015
 Sturing en controle verbonden partijen, rekenkamercommissie Midden-Drenthe, 2015
 Nota verbonden partijen, Gemeente Texel, 2015
 Nota verbonden partijen, Gemeente Dordrecht 2013
 Notitie verbonden partijen, commissie BBV, 2015

Gemeente Ommen

Rekenkamercommissie Ommen
t.a.v. dhr. F.P.M. Willeme
Postbus 100
7730 AC Ommen

Postadres Postbus 100
7730 AC Ommen
Bezoekadres Chevallerastraat 2
7731 EE Ommen
Internet www.ommen.nl
Telefoon 14 0529

Uw kenmerk		Behandeld door	Mw. M. Brasjen-Jans	
Zaaknummer	2370834	Team	Regieteam Ommen	Ommen, 21 januari 2019
Documentnummer	2371947			
Onderwerp	Reactie op onderzoeksrapport Verbonden Partijen			

Geachte heer Willeme,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het onderzoeksrapport Verbonden Partijen van de Rekenkamercommissie. In de eerste plaats willen wij u bedanken voor het uitvoerige onderzoek.

In uw aanbiedingsbrief vraagt u om een bestuurlijke reactie op het rapport. Hierbij gaan wij graag in op dit verzoek.

Aanleiding van het onderzoek

De gemeente Ommen neemt deel aan een aantal samenwerkingsverbanden. De controle door de gemeenteraden op deze verbonden partijen hangt grotendeels af van de kwaliteit van de informatie die de gemeenteraad hierover krijgt. In de ogen van veel raadsleden hebben ze weinig grip op de besluitvorming bij samenwerkingsverbanden. Na overleg met de gemeenteraad heeft de rekenkamercommissie besloten om de informatievoorziening over verbonden partijen te onderzoeken.

Conclusies en aanbevelingen in het rapport

Uit het onderzoek trekt de rekenkamercommissie in paragraaf 6.1 een zestal conclusies en doet in paragraaf 6.2 een viertal aanbevelingen. Het college heeft met interesse kennis genomen van deze conclusies en aanbevelingen en ondersteunt deze van harte.

Vervolg

Wij gaan aan de slag met een Nota Verbonden Partijen, maar willen dit vooral samen met u doen. Hierover willen graag nadere afspraken met u maken.

Ten slotte

Het rapport biedt ons goede handvaten om de Nota Verbonden Partijen vorm te geven, met name door het uitgevoerde dossieronderzoek en de interviews met de betrokkenen. Nogmaals hartelijk dank daarvoor.

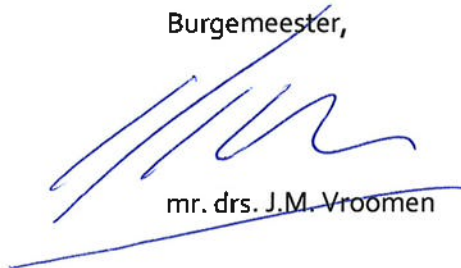
Burgemeester en Wethouders van de gemeente Ommen,

Secretaris,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J.W.H. Blaauw', written over a horizontal line.

J.W.H. Blaauw

Burgemeester,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'mr. drs. J.M. Vroomen', written over a horizontal line.

mr. drs. J.M. Vroomen